

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ԻՇԽԱՆԱՓՈԽՍՈՒԹԻՒՆ ՔՈՒԱԹԵՐԹԻԿՆԵՐՈՎ

Նախագահական ընտրութիւններից առաջ Հայաստանում շատ է տարածուած այն կարծիքը, որ գործող ընդդիմութիւնը՝ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի գլխաւորութեամբ, չպէտք է թոյլ տայ, որ «բանը համնի ընտրութիւնների», քանի որ ընտրութիւնների օրը իշխանութիւնը, այսպէս թէ այնպէս, անելու է իր անելիքը:

Այսօրինակ մտքերը, թէեւ
հասկանալի, բայց խորքում տրա-
մաբանական սխալ ունեն: Ու եթէ
անգամ ենթադրենք, որ պրոցէմնե-
րը Հայաստանում կարող են ընթա-
նալ նախագահական նստավայրի
վրայ գրոհելու տարբերակով, մի-
եւնոյնն է, դրա արդիւնքները ի
վերջոյ պէտք է վաւերացուեն ընտ-
րութիւններով:

Եթէ հին իշխանութեան հեռացմանը կարելի է հասնել նաեւ ոչ ընտրական ճանապարհով, նոր իշխանութեան ձեւաւրումը կարող է տեղի ունենալ ծիայն ընտրութիւններով։ Բայց խնդրի խորքում բոլորովին այլ հարց է թաքնուած, որ պատասխանի կարիք է զգում։

Եթէ հին իշխանութեան հեռացմանը կարելի է հասնել
նաեւ ոչ ընտրական ճանապարհով, նոր
իշխանութեան ձեւաւորումը կարող է տեղի ունենալ
միայն ընտրութիւններով

Հակ հարցը հետեւեալն է. արդեօ՞ք
Հայաստանում հնարաւոր է իշխա-
նափոխութիւն քուէաթերթիկնե-
րով։ Այսինքն՝ հնարաւո՞ր է արդե-
եօք մի իրավիճակ, որ կլթ-ն,
զործող կլթ-ն յատարարի, որ
նախագահական ընտրութիւններում
յաղթել է ընդդիմութեան թեկնա-
ծուն։

Իրադարձութիւնների նման զարգացումը շատերին է անիրական թւում, բայց 2008 թուականի նախագահական ընտրութիւններում նման բան հնարաւոր է, որովհետեւ ընդդիմադիր թեկնածուն, ընդդիմութեան միասնական թեկնածուն լեռու Տէր-Պետրոսեանն է։ Այսպիսան ճշմարտացիութիւնը հասկանալու համար՝ նախ հարկաւոր է հասկանալ, թէ ինչից է ծագում այն իրավիճակը, երբ մարդիկ բացառում են ԿԼՅ-ի կողմից ընդդիմադիր թեկնածուի յաղթանակի հռչակումը։ Նման բան տեղի է ունենում այն դէպքում, երբ երկրում ձեւալորուած էլիտան իր համար մահացու է համարում իշխանութեան փոփոխութիւնը, քանի որ այդ իշխանափոխութիւնը ենթադրում է սեփականութեան եւ իշխանութեան տոտալ վերաբաշխում։ Այսինքն՝ սա այն իրավիճակն է, երբ գործող էլիտայի համար ակնյայտ է դառնում, որ իշխանութեան փոփոխութեան պարագայում սեփականատէրերը զրկուելու են իրենց սեփականութիւնից, իսկ պետական պաշտօնեաները՝ սկսած փոխնախարարներից եւ վարչութեան պետերից մինչեւ քաղաքապետեր եւ գիւղապետեր, միլիաբներ, դատախազներ, դատաւորներ, փոփոխուելու են։

Ահա նման մասշտաբային փոփոխութիւնների հեռանկարը վախճանում է գործող էլիտային, եւ նաև ամէն ծացրայեղ քայլի գնում է՝ իրավիճակը պահպանելու համար։ Եւ այս իրավիճակում մենք ունենում ենք ընտրական այնպիսի

ծայրայեղ դրսեւորումներ, ինչ-պիսիք եղան, ամենք, 2003 թուականին։ Այն ժամանակ իշխանութիւնը ոչ թէ Քոչարեանը պահպանեց, այլ գործող էլիտան, ով որոշեց, որ առկայ վիճակն իր համար աւելի լաւ է, քան փոփոխութիւնները։ Եւ բոլոր գեներալները, օլիգարխները, պաշտօնեաները ամէն ինչ արեցին, իշխանութիւնում առկայ վիճակը պահպանելու համար։ Եւ ուրեմն, ի՞նչ իրավիճակ ունենք այս ընտրութիւններում։

Այս պահին չենք ուզում
քննարկել այն հարցը, թէ գործող
էլիտայի քանի տոկոսն է պաշտպա-
նում Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի թեկ-
նածութիւնը։ Շատ աւելի կարեւոր
է այն, թէ գործող էլիտայի քանի
տոկոսն է ռէալ վախենում Լեւոն
Տէր-Պետրոսեանի իշխանութեան
գալու հեռանկարից։ Խօսքը տու-
եալ դէպքում վերաբերում է,
ասենք, գործող գեներալիտետին,
օլիգարխիային, ԱԺ պատգամա-
ւորներին, քաղաքապետերին, գիւ-
ղապետերին, միջին և մասր չի-

Նոր տարուայ գիշերը մել
տանը լոյս չկար. 23.30-ից մինչեւ
00.30-ը անց ենք կացրել մոմերի
լոյսի տակ: Սակայն իմ մտքով
անգամ չանցաւ կրկնել յատնի
նախարարի սիրանքը եւ զէնքը
ձեռքիս պատիւ պահանջել էլցանցի
աշխատողներից: Հակառակը՝ եռ
ինչ-որ չափով նոյնիսկ շնորհակար
եմ էլցանցից, քանի որ անսպասելի
վթարի շնորհիւ ես չտեսայ եւ
չունենդրեցի Քոչարեանի շնորհա-
ւորանքը (որպէս Նոր տարուայ
ազգանշան-կողմնորոշչի), ինչպէս
նաև՝ «Երկու աստղ» հաղորդման
մէծ մասը: Իմ ուրախութեան պատ-
ճառն այն չէր, որ ես յատուել
հակարանք ունեմ ներկայիս նա-
խագահի կամ «Հոռու» բիզնեսի
կարկառուն ներկայացուցիչների
նկատմամբ. պարզապէս տասը տա-
րի տեւող մէկ մարդու «Թագաւոր-
ութիւնը» եւ շաբաթից շաբաթ
միեւնոյն աստղերի փայլը ուժ ասե-
կը ձանձրացնի՝ նոյնիսկ մոլի՛ երկր-
պագուներին:

Այսպէս որ, մօտ մէկ ժամ
ամանորեաց շոռներից մարդկանց
ազատելը ես դիտարկում եմ որպէս
հաճելի անակնկալ էլցանցի կողմէից:
«(Խնդրում եմ դա չդիտել ու
որպէս քողարկուած կարօտախանս
«ցըտի եւ մթի տարիների» նկատ-
մածը, քանի որ ամէն ինչ, ինչպէս
յայտնի է, չափի մէջ է գեղեցիկ)»
Ցաւոք, վթարը համեմատաբար
արագ վերացուեց, եւ հետագա
ժամերին ու օրերին մենք ստիպ-
ուած էինք ըմբռշխնել «վերփա-
րածների» տանելի տափակութիւնը
եւ «32 ատամի» անտանելի գռեհ։
Կութիւնը: «Ցաւն այն է, որ կատա-
կերգութիւնը դարձել է ապրանք
եւ հեղինակներն ասում են (ու
ասում են բուռն ճշմարտութիւնը)

ջիկայ ընտրութիւնները դիտում է
որպէս Ղարաբաղեան կլանի վերջ-
նական հաստատման գործընթաց
իսկ սա նշանակում է, որ Սերո-
Սարգսեանի՝ նախագահ ընտրուե-
լու պարագայում մեծ հաւանակա-
նութեամբ բոլոր առանցքային
պաշտօններում նշանակուելու են
կլանի անդամները՝ ծագումով դա-
րաբաղցիներ, բիզնեսի բոլոր
ոլորտներում վերաբաշխումներ են
տեղի ունենալու, եւ խոչըր գործա-
րարները ունենալու են նոր՝ ծա-
գումով դարաբաղցի գործընկեր-
ներ, իսկ ոմանք ընդհանրապէս
գրկուելու են իրենց բիզնեսից
յանուն այն բանի, որ Քոչարեան-
Սարգսեանը գոյզը Հայաստանուն
իշխանութիւն ունենայ եւս 50 տա-
րի:

Այս ամէնը զիտակցում են
նաեւ գործող էլիտացի ներկայա-
ցուցիչները, եւ փաստօրէն, նրանք
մի կողմից ներքուստ չեն վախե-
նում Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի նա-
խագահ դառնալուց, միւս կողմից
ներքուստ վախենում են Ղարա-
բաղեան կլանի յարձակումից: Աշա-
աց խորքացին պըոցեաների ֆոնին
են Հայաստանում նախագահական
ընտրութիւններ տեղի ունենում
ինչից ակնյայտ է դառնում, որ
գործող էլիտան անակնկալ է պատ-
րաստում Սերժ Սարգսեանի եւ
Ռոբերտ Քոչարեանի համար՝ նա-
խագահական ընտրութիւններուն
Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի առթա-

Հաւոս Յէր-Պատրիսամը յաղթա-
նակի տեսքով: Եւ մեծ է հաւանա-
կանութիւնը, որ այդ յաղթանակը
հռչակի հենց Գարեգին Ազարեանի
դեկապարած կլթ-ն:
ԿՐԾՈ ՕՍԽԱ

ԽՍՀԱԿՐԱԿԱՆ

«ՀԱՅԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ»

որ այլ կարգի կատակերգութիւն ոչ
մի թատրոն չի զնի, եւ այդ
հանգամանքից ենելով բանաստեղծը
յարմարում է այն թատրոնի պա-
հանջներին, որը նրա ստեղծագոր-
ծութիւնը ձեռք է բերում»։ Այս
մէջբերումը ժամանակակից յօդ-
ուածից չէ. այդպէս է գրել աւելի
քան 4 դար առաջ Միգել դե
Սերվանտեսը։ Կամ ուսւական շո-
ութիզնեամենների աւելի ցինիկ
ձեւակերպմամբ՝ ժողովուրդը
կուլ է տալիս, եւ դա վերաբերում
է ոչ միայն հրապարակային հումո-
րին, այլև հումորից բացարձակա-
պէս զուրկ նախընտրական խոս-
տումներին։

Ընդհանրապէս Ամանորի եւ
ընտրութիւնների նախապատրաս-
տութիւնները որոշակի նմանու-
թիւններ ունեն; Դեկտեմբերի վեր-
ջին մարդիկ վազվագում են խա-
նութիւններով եւ շուկաներով, զանա-
զան կենդանիների բդեր են ձեռք
բերում, տան տիկնայք խելքից
դուրս սալաթներ են կտրտում՝
մօտաւորապէս երեք անգամ աւելի
շատ, քան անհրաժեշտ է՝ այն
յոյսով, որ տնեցինները եւ հիւրերը
այդ ամէնը կ'ուտեն; Ընտրութիւն-
ներից առաջ էլ թեկնածուներն ու
նրանց քարոզիչները ճամփորդում
են Հայաստանով մէկ եւ վստահեց-
նում, որ եթէ իրենք (իրենց շէֆե-
րը) նախագահ չդառնան, երկրա-
գունդը ճեղքեր կը տայ, երկնքից
կրակ կը թափուի, գետերը կը
հոսեն հակառակ ուղղութեամբ, իսկ
արեգակը կը խաւարի: Դա նոյնապէս
արւում է այն յոյսով, որ ժողո-
վուրդն այդ ամէնը կուլ կտայ:

Արդիւնքը մօտաւորապէս նոյնն
է. թեկնածուների շքեղ պաստառ-
ներից մնում են թղթերի փրթիկ-
ներ, իսկ ամանորեայ ճոխ սեղան-
ներից՝ թթուած սալաթներ եւ
վերջնականապէս «կազմաքանդ-
ուած» խոզի բուղոր:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ՝
ԱՌԱՄ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ
«ԱՌԱԻՕՏ»

ԱՌԵՄ ԴԵՐԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՅԻԱԼ ԴԵՐԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԿՈՒՍԱՀԱՅՐԻԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ԽՄԲԱԳԻՌ՝
ՏՕՔԹ. ԱՐԵՎԱԿ ԳԱԶԱՍՆԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ՝
ՍԱՐԱԿ ԹՈՒԹԵԱՆ
ՎԱԶԳԵՆ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԴԱԻԹԵԱՆ
ՔԵՆ. (626) 797-7680
Ֆաք. (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
<http://www.massisweekly.com>

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social
Democratic Hunchakian Party of
Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)

Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, Canada \$60 (Second
Class), \$75.00 (Air Mail)
Overseas \$85.00 (2nd Class Mail),
\$125.00 (Air Mail)

\$125.00 (Air Mail).
All payments must be made in
US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

LntRtR

ՆԱԽԾՆՏՐԱԿԱՆ ՇՏԱԲՆԵՐԸ ԳՐԵԹԵ ԶԵՒԱԻՌՈՒՎԱԾ ԵՆ

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-Ֆի»։ Ցուն-
ուարի 21-ին յացտնի կը լինի, թէ
կենտրոնական ընտրական յանձնա-
ժողովը ապագայ նախագահի
թեկնածուներից ում է գրանցել։
Բայց մինչ այդ, բոլոր թեկնածու-
ներն արդին հասցըրել են ձեւաւորել
իրենց նախրնտրական շտաբները։

լրաց ամրլսութափած շտաբներլ։
Վերջին երկու շաբաթների
ընթացքում շտաբներ են ձեւառո-
րել «Ազգային միաբանութիւն»
կուսակցութեան առաջնորդ Ար-
տաշէս Գեղամեանը, ՀՅԴ բիւրոյի
անդամ Վահան Յովհաննիսեանը,
առաջին նախագահ՝ Լեւոն Տէր-
Պետրոսեանը, իսկ ԱԺՄ առաջ-
նորդ Վազգէն Մանուկեանի շտաբի
ղեկավարի Վերաբերեալ որոշում
կը կայացուի այսօր՝ սատարող՝ 4
կուսակցութիւնների վարչութեան
նիստի ժամանակ։ Այսպիսով՝ «ԱՄ»
առաջնորդ Արտաշէս Գեղամեանի
շտաբը կը ղեկավարի կուսակցու-
թեան փոխնախագահ՝ Ալեքսան Կա-
րապետեանը, ՀՅԴ բիւրոյի անդամ
Վահան Յովհաննիսեանինը՝ ՀՅԴ

ԵՐԵՒԱՆՈՒՄ ԲԱՑՈՒԵՑ ԱՐԵԱՆ ԲԱՆԿԸ

Երեւանի պղոփհեսոր Ելոյեանի
անուան հեմատողոգիայի եւ արեան
փոխներարկման կենտրոնում տեղի
ունեցած արդիականացուած Արեան
բանկի բացումը, հաղորդում է Նո-
վոստի-Արմենիա գործակալութիւնը:

Հեմատոլոգիայի եւ արենան
փոխներարկման կենտրոնի տնօրիչն
Սմբատ Դաղբաշեանի խօսքով, դո-
նորական բաժինն ի վիճակի է
սպասարկել դոնորների Հայաստա-
նի ողջ տարածքից, որոնց արիւնը
կը հետազոտուի ժամանակակից
լաբորատորիայում: Դաղբաշեանը
նշել է, որ Կենտրոնի պատմութեան
մէջ եղել են դէպքեր, երբ ամէն օր
արիւն է տուել աւելի քան 2 հազ.
դոնոր: «Այսօր Հայաստանում կա-
շուրջ 15 հազար մշտական կամա-
ւոր դոնոր, բայց դոնորական ար-
եան պահանջը լիովին բաւարարե-
լու համար անհրաժեշտ է, որպէսզի
բնակչութեան 2 տոկոսը լինի ար-
եան դոնոր», ասել է նա, յաւելելով,
որ կամաւոր դոնորների քանակը
տարէցտարի աւելանում է, հիմնա-
կանում երիտասարդ սերնդի եւ
ուսանողութեան հաշուին:

իր հերթին, կենտրոնի փոխա-

**Գերազոյն մարմնի ներկայացուցիչ
Արքէն Ռուսամեանը, առաջին
նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեա-
նինը՝ ՀՀ նախկին արտղործնա-
խարար Ալեքսանդր Արզումանեա-
նը:**

Յիշեցնենք, որ մնացած թեկ-
նածուների շտաբների ղեկավար-
ները որոշուած էին աւելի վաղ
ժամանակահատուածում։ Ժողովր-
դական կուսակցութեան առաջ-
նորդ Տիգրան Կարապետեանի շտա-
բը կը գլխաւորի կուսակցութեան
անդամ Կարապետ Յակոբեանը,
«Օրինաց Երկիր» կուսակցութեան
առաջնորդ Արթուր Բաղրասար-
եանինը՝ Հեղինէ Բիշարեանը, Հա-
յաստանի հանրապետական կու-
սակցութեան առաջնորդ Սերժ
Մարգսեանինը՝ Հովհիկ Աբրահամ-
եանը, «Ազգային համաձայնու-
թիւն» կուսակցութեան առաջնորդ
Արամ Յարութիւնեանինը՝ Վալերի
Մարգ սեանը։ Արման Մելիքեանն
էլ հրաժարւում է նախընտրական
շտաբ որպէս այլպիսին ունենալ։

«ԸՆՏՐՈՒԹՅԻՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐՈՂ ԵՆ ԿԵՍ ՓՈՒԼՈՎ ԱՆՑՆԵԼ»

Արդու Բաղդասարեանի նախընտրական շտարի պետ Հեղինել Բիշարեան մամլոյասուլիսի ընթացքին

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-ՖԷ»: «ԵԹԷ
ՃԵՐ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԷԼ անցնեն

ամէն ինչ ասում է. անհաւասար
դաշտ է»:

Եթէ երկրորդ փուլ անցնեն
Սերժ Սարգսեանը եւ Լեւոն Տէր-
Պետրոսեանը, Արթուր Բաղդա-
սարեանը իր ընտրողներին կրչ
կ'անի ո՞ւմ օպտին քուէարկել՝
Ա1+-ի հարցին, Հեղինէ Բիշարեա-
նը պատասխանեց միանշանակ.
«Բնականաբար ընդդիմութեան
թեկնածուի»:

իսկ այն կանխատեսումները,
համաձայն որոնց ՕԵԿ-ը ի հակադ-
րութիւն Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի,
պատրաստում է աւելի մարդա-
շատ հանրահայարներ կազմակերպ-

շատ համբարձաւաքներ կազմակերպել-
պել, Հեղինէն Բիշարեանը համարեց
«պրովոկացիա», «Լեւոն Տէր-Պետ-
րոսեանի դէմ մէնք ոչինչ չունենք»:
Մենք ոչինչ չենք անում ընդդէմ,
մէնք անում ենք մեր համար»:

Տիկին Բիշարեանը տեղեկաց-
րեց, որ հաշուի առնելով արդէն
նախագրարողչական փուլում սեւ
քարոզութեան կիրառումը, իրենք
պատրաստ են ամէն ինչի. «Մենք
կոփուած, գրագիտ քաղաքական
ուժ ենք, եւ պատրաստ ենք ցանկա-
ցած սցենարի»:

ՕԵԿ-ը բոլոր սարգերում արդէն ատեղծուել է նախընտրական շտաբներ, սակայն թէ քանի շտաբ ունեն, այիկին Բիշարեանը չցանկացաւ պարզաբանել: Իսկ զիսաւոր շտաբը պատրաստ է համագործակցուել միւս, հիմնականում ընդդիմադիր թեկնածուների նախընտրական շտաբների հետ՝ ընտրակեղծիքների դէմ պայքարելու առումով:

ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՆԳ Է ԱՌԵԼ

Կենտրոն Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատեանի դատարանի դիմաց այսօր տարբեր ժամերի կարելի էր հանդիպել վրդովուած քաղաքագիների, որոնք

զրբուղուած քալմքացլուկը, ուրուք դատարանի շէնքից դուրս էին գալիս զայրացած, պարզուում է, նախապէս նշանակուած դատական նիստերը առանց որեւէ բացատրութեան յետաձգուել են, որովհետեւ դատարաններում, պատկերաւոր ասած, դատաւորներ էին:

ամսո, դատաւորները չկամ.
Դատարանն ակազմութեան նոր
կարգի համաձայն, 2008 թուականի
Յունուարի 1-ից «գործում են» մաս-
նագիտացուած դատարանները: Դա-
տաւորները նշանակուած են, բայց
առաջմ դատարանները չեն գոր-
ծում, որպէս կետել դատաւորները դեռ
չեն տեղափոխուել և համասարասինան

Դատուրաններ՝ վարչական, քաղաքացիական և ընդհանուր իրաւասութեան, քանզի իրենց փոխարինող դատաւորները դեռ չեն անցել գործի, որպէս նրանք էլ դեռ չեն եղած եւ:

Սրբութիւն: Ստացւում է, Յունուարի 1-ից դատաւորները ազատուած են աշխատանքից, սակայն նոր դատաւորների երդման արարողութիւնը տեղի է ունենալու Յունուարի 15-ին: Մինչ այդ, ինչպէս ասու՞մ են, «մէռած սեղոն է»: Օ՛

ասում են, «սեռած սեզոս է»: Աչ
մի դատական նիստ, ոչ մի գոր-
ծողութիւն: Դատաւորների սե-
ղաններին են բոլոր այն գործերը,
որոնք քննութեան փուլում են.
դրանք պէտք է յանձնուեն նոր
դատաւորներին, որոնք առաջմ
էին աշխատում:

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀՐԱՎԱՐԱԿՈՒԵՑԱՄ ԼԵՒՆ ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Տարութակուածէց 1-էն

րակի որոնման դիրքերից:

3. Օրինականութեան վերականգնման ասպարէզում ծրագրում է իրականացնել իրաւական պետութեան կայացման ու երկրի բարոյա-հոգեբանական մթնոլորտի առողջացման ուղղուած հետեւեալ հրատապ միջոցառումները.

- Օրէնքի առջեւ մարդկանց հաւասարութեան եւ դատարանների լիակատար անկախութեան ապահովում՝ բացառելով իշխանութեան միւս թեւերի կողմից դատաւորների վրայ գործադրուող որեւէ ճնշում.

- Մարդու իրաւունքների պաշտպանի իրաւասութիւնների ընդլայնում՝ նպատակ հետապնդելով այդ ինստիտուտը վերածելու պետական հաստատութիւնների, մասնաւորաչխ, իրաւապահ մարմինների իրական եւ արդիւնաւէտ հակակուի.

- Անզիջում պայքար կոռուպցիայի, պաշտօնէական չարաշահումների, կաշառակերութեան, դրամաշորթութեան, վիճակագրական կեղծարարութիւնների, քրէական եւ տնտեսական յանցագործութիւնների դէմ.

- Բնակչութեան ձեռքում գտնուող ապօրինի զէնքի եւ զինամթերքի կարգաւորուած առգրաւում, կազմակերպուած յանցագործութիւններին, մանաւանդ զինուած աւագակախմբերի գործունէութեանը վերաբերութեան իստացում.

- Առանձնայատուկ վերաբերմունքի դրանեւորում անցեալում կատարուած աղմկոտ յանցագործութիւնների՝ 1999 թ. Հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչութեան, քաղաքական միւս սպանութիւնների, բնենքինի եւ գաղի ներկրման հետ կատուած մեքենայութիւնների, սեփականաշնորհման բնագաւառում տեղի ունեցած չարաշահումների բարեկանութեան անձեռնիւթելութեանը երաշխաւում.

- Հետեւողական աշխատանքների իշխանութիւնների եւ նրանց հովանաւորութիւնը վայելող որոշ ընկերութիւնների կողմից ժողովրդից յափշտակուած գումարները պետական գանձարան վերաբարձնելու եւ դրանք դիմուարապէս բնակչութեան սոցիալական կարիքների բաւարարմանը ծառայեցած չարաշահումների բացայտմանը.

- Ակտիվ մասնակցութիւն տեսողիզի, թմրաբիզնեսի, փողի լուացման, մարդկանց ապօրինի առեւտարի (թրաֆիքին) դէմ միջազգային հանրութեան կողմից յայտարարուած անհաշտ պայքարին.

- Տնտեսական յանցագործութիւնների բացալարտման ընթացքում օրինականութեան լիարժէք գործադրուում, վհուների որոշ եւ սեփականութեան վերաբաշխման միտուածութեան իսպատ.

- Ուստիկանութեան, Անվտանգութեան ծառայութեան, Դատախազութեան, Հարակային տեսութեան, Մաքսային վարչութեան աշխատակիցների եւ դատարուների աշխատավարձի կորուկ յաւելում՝ նրանց աշխատանքիւնաւութիւնը արդիւնաւէտութիւնների եւ մա-

բարձրացնելու եւ ապօրինի եկամուտներ ստանալու գայթակղութիւնից գերծ պահելու նպատակով:

4. Տնտեսական բնագաւառում չայսատանի յաջորդ իշխանութիւնների առջեւ կանգնած գլխաւոր մարտահրատէրը արդիւնաբերութեան զարգացման խթանումն ու բնակչութեան կենսամակարդակի որակական փոփոխութեան ապահովումն է, ինչին նախատեսուում է համեմ հետեւեալ սկզբունքային միջոցառումների իրականացման շնորհուած.

- Կառավարման բարելաւում, օրինականութեան հաստատուում, բարեկիոխումների նոր փաթեթի ընդունում, ստուերայնութեան կրծատում կամ, աւելի ճիշդ, պետական ռեկետի վերացուած.

- Շուկայական տնտեսութիւնների հիմնական սկզբունքների հետեւողական գործադրուում, ինչը ենթադրում է՝ տնտեսավարող սուբյեկտներին հաւասար հնարաւորութիւնների ընձեռուում, ազատ մրցակցութեան ապահովում եւ սեփականութեան անձեռնիւթելութեան երաշխաւում.

- Օրինականութեան եւ լիակատար թափանցիկութեան ապահովում սեփականաշնորհման, պետական գոյքի եւ հողի վաճառքի, ածուրդների եւ տենտերների կազմակերպման, լիցենզիաների տրամադրման եւ շինարարական աշխատանքների թոյլտուութեան հարցերուած.

- Հարկային օրէնսդրութեան կատար թափանցիկութեան ապահովում սեփականաշնորհման, պետական գոյքի եւ հողի վաճառքի, ածուրդների եւ տենտերների կազմակերպման, լիցենզիաների տրամադրման եւ շինարարական աշխատանքների թոյլտուութեան հարցերուած.

- Հարկային օրէնսդրութեան կատար թափանցիկութեան ապահովում սեփականաշնորհման, պետական գոյքի ընդլայնում, հարկային բեռնաշնորհման դիրքութեան համար, հարկային օրէնքի», գործադրման շարունակում, պետութեան կողմից հարկային կանխավարմների եւ աւելացուած արժէքի հարկի վերադարձման երաշխաւութեան իսպատամածը.

- Հակամանութեան առջեւ անձի ապահովում՝ միջին աշխատավարձի գծով՝ տարեկան շուրջ 20, իսկ թոշակների գծով՝ շուրջ 30-40 տոկոսի չափով, ինչպէս նաև՝ պետութեան կողմից մասնաւոր կենսաթոշակային հիմնադրմաների գործունէութեան երաշխաւութեան իսպատամածը:

5. Սոցիալական ոլորտուած շայաստանի նոր իշխանութիւնների գործունէութեան հիմքում ընկած են լինելու աղքատութեան վերացման, զբաղուածութեան եւ ծնելիութեան խթանման ինդրէները, որ բանկերի գործունէութեան հեղմացուած անհամապահ լիազորութիւնների, նոր բանկերի գրանցման պահանջների մեղմացուած անհամապահ րամների, ֆոնդային բանկերի գործունէութեան հարցերուած անհամապահ ընդլայնում, իսպատամածը:

- Բնակչութեան իրական եկամուտների անշեղ անձի ապահովում՝ միջին աշխատավարձի գծով՝ տարեկան շուրջ 20, իսկ թոշակների գծով՝ շուրջ 30-40 տոկոսի չափով, ինչպէս նաև՝ պետութեան կողմից մասնաւոր կենսաթոշակային հիմնադրմաների գործունէութեան երաշխաւութեան իսպատամածը:

- Երեխաների ծննդեան համար մայրերին տրուող միանուագութեան սպասութիւնների կարուկ յաւելում՝ 2008 թուականից եւեթ դրանք սահմանելով՝ 500.000, երրորդ երեխայից սկսած՝ 1.000.000, իսկ հինգերորդ երեխայից սկսած՝ 1.500.000 դրամի չափով.

- Բնակչութեան խթանիցիկային պատասխանագութեան առջեւ անձի ապահովում՝ միջին աշխատավարձի գծով՝ տարեկան յաւելու մեջ ծննդեան մեջ ծաւալներուած քանախանաւութեան ընդունուած օրէնքով.

- Երեխաների ծննդեան համար մայրերին տրուող միանուագութեան սպասութիւնների կարուկ յաւելում՝ 2008 թուականից եւեթ դրանք սահմանելով՝ 500.000, երրորդ երեխայից սկսած՝ 1.000.000, իսկ հինգերորդ երեխայից սկսած՝ 1.500.000 դրամի չափով.

- Բնակչութեան խթանիցիկային պատասխանագութեան առջեւ անձի ապահովում՝ միջին աշխատավարձի գծով՝ տարեկան յաւելու մեջ ծննդեան մեջ ծաւալներուած քանախանաւութեան ընդունուած օրէնքով.

- Երեխաների ծննդեան համար մայրերին տրուող միանուագութեան սպասութիւնների կարուկ յաւելում՝ 2008 թուականից եւեթ դրանք սահմանելով՝ 500.000, երրորդ երեխայից սկսած՝ 1.000.000, իսկ հինգերորդ երեխայից սկսած՝ 1.500.000 դրամի չափով.

- Բնակչութեան խթանիցիկային պատասխանագութեան առջեւ անձի ապահովում՝ միջին աշխատավարձի գծով՝ տարեկան յաւելու մեջ ծննդեան մեջ ծաւալներուած քանախանաւութեան ընդունուած օրէնքով.

- Երեխաների ծննդեան համար մայրերին տրուող միանուագութեան սպասութիւնների կարուկ յաւելում՝ 2008 թուականից եւեթ դրանք սահմանելով՝ 500.000, երրորդ երեխայից սկսած՝ 1.000.000, իսկ հինգերորդ երեխայից սկսած՝ 1.500.000 դրամի չափով.

- Բնակչութեան խթանիցիկային պատասխանագութեան առջեւ անձի ապահովում՝ միջին աշխատավարձի գծով՝ տարեկան յաւելու մեջ ծննդեան մեջ ծաւալներուած քանախանաւութեան ընդունուած օրէնքով.

- Երեխաների ծննդեան համար մայրերին տրուող միանուագութեան սպասութիւնների կարուկ յաւելում՝ 2008 թուականից եւեթ դրանք սահմանելով՝ 500.000, երրորդ երեխայից սկսած՝ 1.000.000, իսկ հինգերորդ երեխայից սկսած՝ 1.500.000 դրամի չափով.

- Երեխաների ծննդեան համար մայրերին տրուող միանուագութեան սպասութիւնների կարուկ յաւելում՝ 2008 թուականից եւեթ դրանք սահմանելով՝ 500.000, երրորդ երեխայից սկսած՝ 1.000.000, իսկ հինգերորդ երեխայից սկսած՝ 1.500.000 դրամի չափով.

- Երեխաների ծննդեան համար մայրերին տրուող միանուագութեան սպասութիւ

U. ԾՆՈՒՆԴ

**Ն. Ա. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ՊԱՏԳԱՄԸ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԻ ԱՌԻԹՈՎ**

»Եւ սրանում երեւաց Աստծու սէրը մեր հանդէս.
այն, որ Աստուած իր Միածին Որդուն աշխարհ ուղարկեց,
որպէսզի Նրանով կենդանի լինենք« (Ա Յով. Դ 9):

Սիրելի հաւատացեալ ժողովուրդ,

Սուրբ Ծննդեան եւ Աստուած-
յացտնութեան տիեզերանորոգ ան-
ձառելի խորհրդի ուրախութիւնն է
վերատին համակել մեր հոգիները:
Եւ մենք այսօր աշխարհի բոլոր
կողմերում Փրկչին յուսացեալ հո-
գիների հետ շտապում ենք դէպի
մտուր՝ հաւատքով միանալու թեթ-
ղեհմի խոնարհ այրում Աշխարհի
Փրկչին ընծաներ մատուցող իմաս-
տուն մոգերին ու երջանիկ հովիւ-
ներին, երկրպագելու Մանկանը,
տեսնելու Աստծոյ ողորմութեան
լոյսը դէպի երկիր իշնող եւ հրեշ-
տակների հետ փառաբանելու Աստ-
ուածորդու Սուրբ Ծնունդը. «Փառք
ի բարձունս Աստծոծոյ, եւ յերկիր
խաղաղութիւն, ի մարդիկ հածու-
թիւն»: Որդին է Աստծոյ, Միածի-
նը Հօր, որ իբրեւ սէր աշխարհ
եկաւ: Անպարունակ սիրով Նա
յաղթեց աշխարհին, փոխեց պատ-
մութեան ընթացքը եւ Աստծուց
հեռացող մարդկութեանը պարզեց
շնորհը փրկութեան ու յաւիտեննա-
կան կեանքի, չնորհը՝ դէպի Աստ-
ուած դառնալու: «Եւ սրանում
երեւաց Աստծու սէրը մեր հանդէպ.
այն, որ Աստուած իր Միածին
Որդուն աշխարհ ուղարկեց, որ-
պէսզի Նրանով կենդանի լինենք»
(Ա Յովհ. Դ 9):

Երկու հազարամեեակ աւե-
տուում է Սուրբ Ծնունդը եւ աստ-
ուածային Յայսնութիւնը Փրկչի՝
դէպի մարդու հոգին ճանապարհ
հարթելով մարտիրոսների նահա-
տակութեամբ, սրբերի կեանքով,
բիւրաւոր մարդկանց մաքուր սրտի
անկեղծաւոր հաւատքով, առաքի-
նազարդ գործերով։ Վկայուում է
Աւետարանը կեսարար յոյսի, մար-
դասիրութեան արժէքներով նորո-
գելով ժողովուրդների կեանքը, ուու-
գելով խաղաղութեան, արդարու-
թեան եւ իրաւունքի արահեաները։
Քրիստոնէական ճանաչողութիւնն
ու ըմբռնումները Աստծոյ ներկա-
յութեան ապրումով ծնունդ են
տուել հասարակական կեանքի վե-
րափոխման ծրագրերի, մարդու
արժենուրման մտածողութեան ու
մշակոյթի կոչուած ծառայելու աշ-
խարհի բարօրութեանն ու մարդ-
կանց երջանկութեանը։

Մարդկային կեանքի անդաս-

տանները, սակայն, միշտ չէ, որ
արգասաւորուում են Աստծոյն ներ-
կայութեան հաւատով: Ուսկե՛ռունդ
բարի հասկերի կողքին բարձրա-
նում է նաեւ չարի որո՞մը: Այսօր էլ
աշխարհը նման է Բեթղեհէմին,
որտեղ ծնունդ առած Յիսուս Քրիս-
տոսին երկրպագում են իմաստուն-
ներ ու հովիններ՝ հաւատալով Նրա
պարզեւած փրկութեան շնորհին:
Բայց աշխարհը նման է նաեւ այն
Բեթղեհէմին, որ մերժեց օթեւան
տալ Փրկչին, որտեղ կան մանուկ-
ներ կոտորող իշխանատենչ հերով-
դչներ, անմեղին երեսուն արծա-
թով մահուան մատնող յուղաներ,
անարդարութեան հանդէս ձեռքե-
րը լուացող պիղատուններ, նորօր-
եաց բազմադէմ խաչելութիւններ՝
պատերազմներ, ահաբեկչութիւններ,
կեղծիքներ, կարիք եւ անօդ-
նականութիւն: Աստծուց հեռացող
այսօրինակ ընթացքներով աշխար-
հը միշտ պիտի զգաց խաղաղու-
թեան, արդարութեան պակասը,
ազնուութեան, խոնարհութեան,
գթութեան ու կարեկցութեան պա-
կասը:

Արդարեւ, սիրելիներ, այս չէ
կամքը Աստծոյ, այս չէ կոչումն
աշխարհի եւ մարդու։ Աստծոյ
պարզեւը Քրիստոսով նորոգուած
կեանքն է, Աստծոյ պարզեւը Քրիս-
տոսով յայտնուած սէրն է, որ մեծ
ու սքանչելի Սուրբ Ծնունդով Փրկիչ
մեր Տիրոջ, այսօր եօթնարփեաց
ծիածանել են բեւեռներն աշխար-
հի։ Եւ Բեթղեհմի խաւարացիր
աստղալոյսով աշխարհի տագնապ-
ներից, խարդաւանքներից ու անօ-
րինութիւններից վեր յոցման է շո-
ղում երկնակեղ սիրով մարդկանց
հոգիների նորոգութեան, «Ճերկիր
խաղաղութիւն եւ ի մարդիկ հա-
ճութիւն» հրաւերով նոր կեանքի
կառուցման։

Սուրբ Ծննդեան խորհրդավոր
սիրոյ մեծագոյն պատուիրանն է,
որ փոխանցուում է աշխարհին.
«Նոր պատուիրան եմ տալիս ձեզ,
որ սիրեք միմեանց,- ասում է
Տէրը,- ինչպես ես ձեզ սիրեցի,
դուք էլ միմեանց սիրեցէք» (Յովհ.
ՃԳ 34): Զկայ աւելի մեծ ուժ
մարդկանց, ժողովուրդների, հա-
սարակութիւնների կեանքը վերա-
փոխող, քան սէրը, որ «... չի
նախանձում, չի ամբարտաւանա-

նում, չի գոռոզանում, ... իրենը չի փնտռում, ... չար բան չի խորհում, այլ ուրախանում է ճշմարտութեան վրայ. ամէն բանի դիմանում է, ամէն բանի հաւատում է, ծշտապէս յոյս է տածում « (Ա. Կորնթ. ՃԳ 4-8): Այսպէս պիտի ծնունդ առնի այն աշխարհը, ուր խաղաղութիւնն ու արդարութիւնն են թագաւորում, ուր բարին ու բարիքն են արգասաւորուում եղբայրամիրութեամբ, ժողովուրդների համերաշխութեամբ, պետութիւնների գործակցութեամբ: Իրաւամբ, կեանքը բարեփոխելու մարդկային ջանքերը ապարդիւն չեն լինելու ճշմարիտ սիրով եւ աշխարհի մէջ Աստծոյ ներկայութեան հաւատով: Տիրոջ ճանապարհը միշտ նոր կեանքի ճանապարհն է, միշտ դէպի աւելի լաւը, դէպի կատարեալը, որ պիտի իրականացայ մարդկանց հաւատոյ գործերով, Աստծոյ ողորմութեամբ եւ օրհնութեամբ:

Սուրբ Ծննդեան եւ Աստուածայի այս ամսութեան ուրախարար այս օրը, սիրելի բարեպաշտ ժողովուրդ հայոց, գոհութիւն ենք մատուցում Տիրոջը, որ փրկութեան իր շնորհն է պարզել նաեւ մեր ժողովրդին, օրհնել մեր կեանքը յոյսի, հաւատի եւ սիրոյ իմացութեան լոյսով եւ արարումի ոգով: Փրկչին ապաւի-նած, Նրա սիրոյ պատգամով է, որ մեր հայրերը Հայրենիքում թէ տարագրութեան մէջ կարողացել են դիմակայել դարերի փորձութիւններին, մաքառել սեփական ինքնութիւնն ու ժառանգութիւնը պահպանելու համար եւ վերատին նոր կեանք կառուցելու շէնացրել: Աշխարհասփիւր հայ կեանքից ներս խնամք, հոգածութիւն, ջանք եւ նուիրում, սիրանք է դարձել միմ-եանց հանդէպ սիրով գործելու ոգին: Այդ ոգով այսօր Հայաստանի եւ Արցախի ազատ եզերքներում, ի ափիւոս աշխարհի հոգեւոր եւ ազ-գային մեր կեանքի վերազարթօնքի հորիզոններում մեր հայրերի յոյսերն ու աղօթքները, մեր ժողովրդի հաւատքն են մարմին առ-նում՝ որպէս գործեր հայրենան-ուիրումի ու եկեղեցամիրութեան, որպէս բարի արգասիքներ մեր կեանքի: Նոյն այդ ոգով, պիտի շարունակենք ապրել՝ յաղթահա-րելու համար մեր առջեւ ծառացող հրամայականները, պաշտպանելու համար ազատութեան, արդարութեան եւ իրաւունքի, ազնուու-

թեան ու մարդասիրութեան արժէքները, որոնցով պիտի շարունակի խնամուել աստուածաէր հոգին մեր ժողովրդի, որոնցով պիտի զօրանայ մեր կեանքը ի Հայրենիս եւ ի Սփիւրուս: Արդ, առաջ ընթանանք ուխտաւորի աննկուն հաւատքով եւ Աստծոյ օրհնութեան ներքոյ միշտ գործենք սիրով միաբան ու կամքով միասնական, քանզի ճշմարիտ է ասուած, որ միաբանութեամբ փոքրերը մեծանում են, մինչ անմիաբանութեամբ՝ մեծերո փորանում:

Յասով կողմէ կուղլուսաւ։
Յիսուս Քրիստոսի, մեր Տի-
րոջ եւ Փրկչի Սուրբ Ծննդեան
աւետիսով ողջունում ենք ձեզ,
սիրելի հաւատացեալներ, եւ օրհ-
նում ենք ձեզ ամենքիդ։ Ի Քրիս-
տոս Եղբայրական սիրոյ Մեր ող-
ջոյն ենք յորում Առաքելական մեր
Սուրբ Եկեղեցու Նույրապետական
Աթոռների գահակալներին՝ Ն. Ս.
Օ. Տ. Տ. Արամ Ա Մեծի Տանն
Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին, Երուսա-
ղէմի Հայոց Պատրիարք Ամենա-
պատիւ Տ. Թորգոն Արքեպիսկո-
պոս Մանուկեանին, Կոստանդնու-
պոլսի Հայոց Պատրիարք Ամենա-
պատիւ Տ. Մեսրոպ Արքեպիսկո-
պոս Մութափեանին եւ ուխտա-
պահ Հոգեւոր Դամին։

Հայրապետական Մեր օրհ-
նութիւնն ու ողջոյնն ենք բերում
Հայստանի Հանրապետութեան
Նախագահ Տիար Ռոբերտ Քոչար-
եանին, Լեռնացին Ղարաբաղի Հան-
րապետութեան Նախագահ Տիար
Բակո Սահակեանին, Հայոց պետա-
կան աւագանուն, Հայստանում
հաւատարմագրուած դիւնանազի-
տական առաքելութիւնների ղե-
կավարներին ու ներկայացուցիչ-
ներին:

Աղօթենք միասնաբար, որ
Փրկչի Սուրբ Ծննդեան եւ Աստ-
ռածյալոնութեան խորհրդով երկ-
նացին շնորհի ու սիրոց պարզեւնե-
րը առատանան աշխարհում՝ հա-
մայն մարդկութեանն առաջնոր-
դելով դէպի բաղձալի ճանապարհ-
ները բարու, արդարութեան ու
խաղաղութեան:

Ազօթքով եւ Փրկչի օրհնութեան հայցով Միածնաէջ սրբագնասուրբ այս Խորանից, հայոց Մայր Աթոռից կրկին բերում ենք ձեզ հոգենորոգ աւետիսը Սուրբ Ծննդեան,

**Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ
Զեզ եւ Մեզ մեծ աւետիս:**

Life, Health, Group Health Disability, Long Term Care

ԱՊԱՐԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՐԱՋԵՐԸ Է

ԵՐԵՎԱՆ ՈՒՃ ԶԵ ՎԵՐԱԲԵՆԵԼՈՒ
ԶԵՐ ԱՊԱԹՈՎԱԳՈՂԻՇԻՒՆԵՐԸ

ՊԵՏՐՈՍ ԵՒ ՄԻԱՍՆԹՅԱ ՄԱՐԴՈՒՄԱ

---

818 **500-9585** ABA INSURANCE SERVICES 805 E. Broadway . Glendale, CA 91201

E-mail: BMaronian@AOL.com   ONE EIGHT HUNDRED FOUR "HAI-TAD"

ԳԱՐԱՀԱՅԻՆ

ԼՈՍ ԱՆՁԵԼՈՍԻ ՀԱՅ ՔՈՅՑՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱԿԻ Ս. ԾՆՍԴԵԱՆ ԱՒՏՈՒՄԸ

ՀԻՆՏԱԳԱՆՏԻԼԵԱՆ

Հայ Քոյրերու Վարժարանը
ըստ աւանդութեան ունեցաւ Սուրբ
Ծննդեան զոյգ հանդէմներ, երկու
տարբեր օրերով, յատուկ օր մը
մանկապարտէզի աշակերտներուն։
15 օրուան խտացեալ աշխատանքը
կը նպատակադրէր աւետել Ս. Ծնուն-
դը մանկական անմեղ շրթներով,
որպէս ամանօրեալ ընծայ ծնողնե-
րուն ներկայացուած։

ՄԱԿԱՊԱՐՏՔ

Հայ Քոյրեղու Վարժարանէն
ներս աւանդութիւն դարձած է
մանկապարտէզի կատարողութեամբ
Ս. Ծնունդի ներկայացումը, որուն

պարտէզի առաջին դասարանը, Յ
տարեկանները, իրենց մասշաղ ձեռ-
քերով բռնած նուէրները կը
մատուցեն մանուկ Յիսուսին, ապա
կը միանան մանկարպարտէզի մնաց-
եալ փոքրերուն եւ իրենց մանկա-
կան անմեղ արտայացտութիւննե-
րով կ' աւետեն Ծնունդը՝ աշխարհի
Փրկիչին զալուստը:

Այս տարի եւս տեղի ունեցաւ մանկարապարտէզի ծննդեան հանդէսը՝ Շաբաթ, Դեկտեմբեր 15, 2007ի առաւօտեան, դարձեալ ծնողներ, մեծ մայրեր եւ հայրեր, վարժարանի բարեկամներ մեծ հետաքրքրութեամբ եւ հաճոյքով եկած էին ըմբուշիներու իրենց զաւակներուն ղերակատարութիւնը: Փոք-

իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն
մանկապարտէզի երեք դասարան-
ները։ Աւարտական դասարանը՝ կը
ներկայացնէ մանուկ Յիշուաի Ծնուն-
դը, սկսելով հրեշտակի աւետումէն
մինչեւ ծնունդը, մոգերու գալուս-
տը, որոնց կը միանան մանկա-

բերը անհաւատալի ճարտարութեամք եւ համարձակութեամք կը ներկայացնէին Մարիամ Աստուածածինը, Յովկաէիրը, հրեշտակները եւ մողերը, կը պատմէին ու կը ներկայացնէին, կ'երգէին ու կ'արտասանէին՝ ուրախու-

թեամբ եւ գոհունակութեամբ լեց-
նելով իրենց ծնողներու եւ դաստ-
իարակներու հոգիները։ Գեղեցիկ
ու վերացնող էր վերջին պատկերը,
երբ մօտաւորապէս հարիւր փոք-
րեր, շրջապատած «Բեթղեհէմի
մտուրին մէջ նորածին Յիսուսը,
Մարիամը եւ Յովսէփը, հերչտակ-
ները, մոգերը», ապրումով կ'երգէ-

ին ծննդեան շարականները եւ կ'աւետէին Քրիստոսի ծնունդը:

Ծնորհակալ աշխատանք տարած էին մանկապարտէզի ուսուցչութիները, որոնց իր շնորհակալութիւնը յայտնեց առաքինազարդ Քոյր Լուսիա, վարժարանի տնօրինութին, երբ հանդէսի աւարտին իր սրտի խօսքը կ'ուղղէր ներկանեցուն:

Յիշենք, որ Երկուշաբթի, Դեկտեմբեր 17 2007ին, մանկապարտէզգի փոքրերը հանդիսութիւնը նոյնութեամբ ներկայացուցին «Արարատ Տան» մէջ, ուրախացնելով եւ օրուան խորհուրդը փոխանցելով «Արարատ Տան» ապաստաննեալնե-

լուն: Ճնորհակալութիւն մանկապարտէզի տեսչուհի՝ Տիկ. Սոնա Գաղանձեան եւ Քոյր Գայանէ, շնորհակալութիւն ուսուցչուհիներ եւ յատուկ շնորհակալութիւն փոքրիկներ:

ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ ԵՒ
ՄԻԶՆԱԿԱՐԳ

Հինգաբթի, Դեկտեմբեր 20ի
եկույեան, վարժարանս լոյսերով
ողուած կը խայտար ուրախու-
ամք: Աշակերտութիւն, ուսուց-
կան կազմ եւ ծնողներ, բոլորը
ոկայ էին եւ խանդավառ: Ժամը
ող 7ին, վարժարանի տնօրինու-
թոյր Լուսիացի բացման խօս-
ւ հանդիսութիւնը սկսաւ: Երգե-
ւն ներկայացումը կը կատարէր
Շերորդ կարգի աշակերտներէն՝

卷二十九

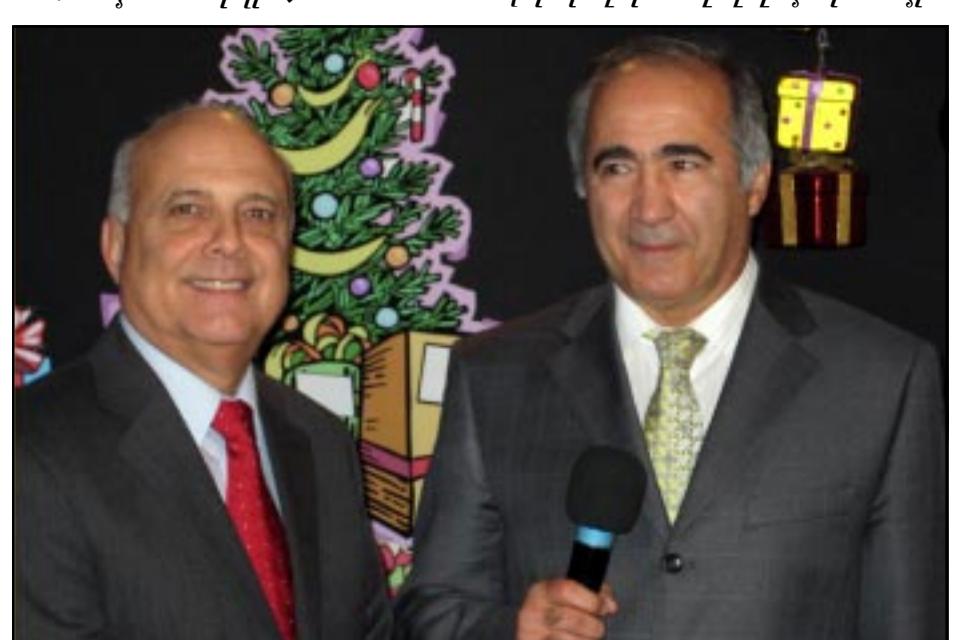
**«ՔԱԶ ՆԱԶԱՐ» ՀԵՇՈՒՏԱԺԱՄԻ 8-ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ԹԵԼԵԹՈՆԸ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԾՆՈՂԱՁՈՒՐԿ-ՀԱՇՄԱՆԴԱՍ ԵՐՎԻԱՆԵՐՈՒ ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻՆ**

Կիրակի, Դեկտեմբեր 16ին,
Երեկոյեան ժամը 7:00Հն մինչեւ
յաջորդ առաւօտեան ժամը 2:30ը
Կլէնտէյլի 26 եւ 30 հեռուստացոյցի
ալիքներու վրայ տեղի ունեցաւ
Հայաստանի Ծնողագուրկ-Հայման-

ուածահաճոյ այս ձեռնարկին:
թելեթոնին բացումը կատա-
րեց Հիւսիսային Ամերիկայի
Արեւմտեան թեմի Առաջնորդ՝
Բարձր. Տ. Յովնան Արք.
Տէրտիկուեանը, որ բարձր գնահա-

Հաշմանդամ երախսանելո չունենա-
յինք Հայրենիքի մէջ։ Գնահատելի
է բոլոր անոնց աշխատանքը, որոնք
սատար կը կանգնին Հայրենիքի
հօրացման եւ շէնութեան»։ Ապա
կոչ ուղղեց Լոս Անձելրափ հայու-
թեան լայն բանալու իրենց սիրտե-
րը՝ նիւթապէս օգոստակար հանդի-
սանալու այս գեղեցիկ եւ Աստուա-
ծական առաջնորդութեան վեհականութեան»։

Դագուրկ եւ հաշմանդամ երախա-
ներուն՝ Նոր Տարուան եւ Սուլըք
Ծննդեան Տօներու առթիւ:
Սրբազն Հօր անունով Արծ.
Տ. Յովսէփ Աւագ Քհնյ. Յակոբեան
գնահատեց եւ քաջալերեց բոլոր
կազմակերպութիւնները եւ կոչ ուղր-
դեց Լու Անձելըսի հայութեան,
որպէսպի իրենց սէրը եւ հաւատքը

Դամ երախսանէրու Սուրբ Ծննդեան
Հիմնադրամի ծրագրական թելե-
թոնը, որ կազմակերպուած էր «Քաջ
Նազար» հանդէսի եւ հեռուստա-
ժամի Տնօրիքն՝ Տիար Յովհաննէս
Բալյայեանի կողմէ, որ հակառակ
քառասուն օրեր առաջ կորսնցնե-
լով իր 50ամեայ զաւակը, իր մէջ
ոյժ գտած էր գալու եւ իր մամնակ-
զութիւնը բերելու իրավէս Աստ-

տեղ թէլեթոնի կազմակերպիչները եւ մասնաւորաբար Տիար Ցովհաննէս Բալաջեանը, որ ուժ տարիներ շարունակ անշահախնդիր կերպով կրցած է կազմակերպել այս թէլեթոնը ի նպաստ Հայաստանի ծնողագուրք եւ հաշմանդամ երախաներու: Մըքազան Հայրը իր պատգամին մէջ ըստաւ. «Երախաները մէր ապագան են: Երանի որբ եւ

Այսուհետեւ ելոյթ ունեցաւ
հեռուստաժամի Տնօրէն Տիար Յով-
հաննէս Բալայեան, որ օգնութեան
կոչ ըրաւ իր հայրենակիցներուն,
որպէսզի այս անգամ եւս ուրախու-
թիւն պատճառեն Հայաստանի ծնո-

իրենց քսակները եւ օգնէին յաջո-
ղոթեամբ պսակելու այս բարեսի-
րական ձեռնարկու:

Եօթ եւ կէս ժամուան թելեթո-

覃文平 19

massis Weekly

Volume 27, No. 49

Saturday, JANUARY 12, 2008

Aliev Tells Karabakh Armenians To Accept Azeri Rule Or Emigrate

BAKU -- Azerbaijan's President Ilham Aliev has said that Nagorno-Karabakh's predominantly Armenian population must agree to return under Azerbaijani rule or emigrate from its homeland.

"We will never allow the creation of a second Armenian state on Azerbaijani soil," Aliev said in his New Year's address to the nation cited by Azerbaijani media. "If the Armenians of Nagorno-Karabakh want to self-determine, they should do that within the framework of Azerbaijan's territorial integrity. If they don't want that, they should leave Nagorno-Karabakh and create their second state elsewhere."

Aliev again insisted that his country will never come to terms with the loss of Karabakh. "Nagorno-Karabakh will never be granted independence," he said. "The leadership and the people of Azerbaijan will never agree to that."

Aliev also pledged to carry on with a military build-up which Baku hopes will eventually enable it to win back Karabakh. He said Azerbaijan's defense spending will rise by at least 20 percent to \$1.2 billion this year as a result. "We are reinforcing our army because we must be ready to free our lands of occupiers at any moment and by any means," he added.

Oskanian Warns Of Election Unrest

YEREVAN -- Foreign Minister Vartan Oskanian emphasized on Wednesday the significance of next month's presidential election for Armenia's international reputation and expressed concern in that regard about the possibility of post-election unrest in the country.

"I think these elections will have an even bigger impact than last May's parliamentary elections," Oskanian said of the presidential vote scheduled for February 19. "If we conduct them well, our positions will definitely strengthen in the international arena."

"But if we hold bad elections, I can say for certain that consequences will be negative and that Armenia will lose the reputation it acquired in the past year. That will have a negative impact on our foreign policy," he added in a warning clearly addressed to his own government.

Armenian leaders and the election frontrunner, Prime Minister Serzh Sarksian, in particular, have said that they will do their best to ensure that the upcoming elections meets democratic standards. Opposition leaders are skeptical about such assurances, citing Armenia's history of electoral fraud. Some of them have threatened to dispute fraudulent vote results with street protests.

Oskanian seemed worried about such possibility as he stressed the need

Ter-Petrosian Unveils Election Manifesto Titled "Program Of Serene Musings"

YEREVAN -- Former President Levon Ter-Petrosian made public his election campaign manifesto on Monday, pledging to turn Armenia into a "normal" state where governments are formed as a result of free elections and respect laws, human rights and free enterprise.

The 16-page document also reiterates his bitter critique of the country's current leadership. It claims that Prime Minister Serzh Sarksian's victory in next month's presidential election would be "tantamount to a national disaster."

The manifesto, titled "Pre-Election Program of Serene Musings," was unveiled just over a week after the formation of Ter-Petrosian's national campaign headquarters to be managed by former Foreign Minister Aleksandr Arzumanian. Its coordinating council, which comprises representatives of some of the opposition parties allied to Ter-Petrosian, held its first meeting and appointed the heads of its territorial branches in Yerevan on December 29.

It was decided that the Ter-Petrosian campaign in Yerevan will be run by Khachatur Sukiasian, a wealthy parliamentarian who has been facing a government crackdown on his businesses ever since backing the ex-president's political comeback last September. Sukiasian will oversee the work of Ter-Petrosian campaign of-

fices in each of the city's ten administrative districts. Among the heads of those offices are former Interior Minister Suren Abrahamian and Pargev Ohanian, a prominent judge who was controversially dismissed by President Robert Kocharian last fall.

Ter-Petrosian's pre-election discourse so far has focused on the analysis of controversial episodes from his 1991-1998 presidency as well as the current Armenian government's track record. His already known evaluations, coupled with a retrospective look at the last few decades of Armenian history, make up a large part of the published manifesto. The ex-president again denounces the Kocharian administration as a corrupt and criminal regime that tolerates no dissent and is motivated by self-enrichment at the expense of a downtrodden population.

The document also lays out his vision for Armenia's future. It says that, if elected, Ter-Petrosian will strive for the "dismantling of the existing kleptocratic system" and the establishment of "full-fledged democracy" anchored in free elections, protection of human rights and judicial independence.

Former President Levon Ter-Petrosian

Also, law-enforcement bodies and the military would no longer be used as tools for government repression.

Ter-Petrosian's unveiled socioeconomic agenda is based on three key principles of market-based economics which he believes are absent in Armenia: a level playing field for all business people, fair economic competition, and absolute protection of private property. While pledging to retrieve huge amounts of money "stolen from the people" by wealthy government-connected businessmen, Ter-Petrosian says that he would not seek a massive "re-distribution of property" once in power.

Ter-Petrosian further commits him-

Continued on page 2

Armenian Faithful Mark Christmas On January 6

By Suren Musayelyan
ArmeniaNow reporter

Armenians in their homeland and around the world lit candles and attended church services to mark the festival of the Holy Nativity of Christ, or Christmas, on Sunday, January 6.

The Sunday Christmas services at the Mother See of Holy Etchmiadzin attended by Prime Minister Serzh Sargsyan and other top government officials was led by His Holiness Karekin II, the Supreme Patriarch and Catholicos of All Armenians, who urged the followers of the Armenian Apostolic Church and all believers in Armenia, Karabakh and across Armenian communities all over the globe to continue to live "with the same spirit in order to overcome the challenges facing us, to defend the values of free-

dom, justice, law, honesty and philanthropy" – the values with which, he said, "the God-loving spirit of our people must continue to be taken care of, with which our life in the homeland and in the Diaspora must be strengthened."

The spiritual leader told worshippers "always to act in loving unity and combined will."

"On this joyous day of Holy Nativity and Epiphany, dear devout Armenian people, we express our satisfaction to the Lord who had extended his gift of salvation also to our people," Catholicos Karekin II, in particular, said.

The Patriarchal Christmas liturgy was followed by a ritual Blessing of the Water conducted by priests to symbolize the baptism of Jesus Christ in the river Jordan.

Armenian Programs Planned On Turkish TV

ISTANBUL -- The public television of Turkey is planning to broadcast programs in 8 languages this year. State Minister Mehmet Aydin, speaking in an interview with Turkish news station CNN-Türk aired over the weekend, said TRT would broadcast in eight different languages over satellite in the coming period. Aydin said the planned broadcasting would be dominated by news reporting. Arabic, Kurdish and Farsi are among the languages that will be used by TRT, Aydin said. "Why not?" He replied when asked whether Armenian could be one of those eight languages. According to information spread by CNN-Turk, the programs in Armenian language shall be mostly addressed to the Armenian diaspora, so as to make them understand the Turkish position on the Genocide easier.

Foreign Minister Vartan Oskanian

for Armenian political groups to avoid election-related violence. "The people must make it clear to everyone that [violence] must not be a means of solving political issues," he told a news conference. "I have the impression, based on my conversations with different people, that the issue of achieving political objectives by means of instability remains on the agenda of certain political forces."

Oskanian, meanwhile, sounded more positive about the upcoming election at a meeting later in the day with Geert-Heinrich Ahrens, head of the main international vote monitoring mission deployed in Armenia by the Organization for Security and Cooperation in Europe. A statement by the Armenian Foreign Ministry cited Oskanian as telling Ahrens that its work will be a "real affirmation of the establishment of democracy in Armenia."

Turkey Must Move Fast To Avoid EU Setbacks

By Paul Taylor
Reuters

BRUSSELS -- Turkey faces a potential "triple whammy" of blows to its European Union membership bid later this year unless re-elected Prime Minister Tayyip Erdogan moves quickly to enact human rights reforms, EU diplomats say.

Ankara's accession talks, launched in October 2005, have already been slowed to a trickle by the suspension of part of the negotiations over its refusal to open its ports and airports to traffic from EU member Cyprus.

Now the Turks face a negative European Commission progress report, renewed pressure from Cyprus, and French demands for the EU to discuss setting final borders, with Turkey on the outside.

"Erdogan needs to push laws through the new parliament on freedom of expression, the rights of religious minorities and other fundamental freedoms quickly to give the Commission something positive to report," a senior EU official said.

Without that, the annual progress report due on Nov. 7 is bound to conclude that reforms have virtually ceased over the last year, he said.

EU Enlargement Commissioner Olli Rehn made the point forcefully in congratulating Erdogan on Sunday's landslide general election victory for his Islamist-rooted AK party.

"We need in particular to see concrete results in areas of fundamental freedoms such as freedom of expression and religious freedom," he told a news conference on Monday.

"I trust that the new government in Turkey will immediately relaunch the reform process so we can produce results (before) our next progress report in early November."

Joost Lagendijk, co-chairman of the EU-Turkey Joint Parliamentary Assembly, said the top priority was to amend or abolish article 301 of the Penal Code, used repeatedly to prosecute writers and journalists for "insulting Turkishness".

That law was used to prosecute Nobel prize winning author Orhan Pamuk and to convict Turkish-Armenian editor Hrant Dink, later murdered, for expressing peaceful views on the mass killing of Armenians by Ottoman Turks in 1915.

A long-stalled law on religious

foundations giving more rights to Christian and other minorities and better treatment to the Orthodox Ecumenical Patriarch in Istanbul is another priority, Lagendijk said.

Turkish political commentators say Erdogan will face resistance from a nationalist opposition, whose acquiescence he needs to get his candidate for president chosen by parliament. The presidency, though armed with few executive powers, is a potent symbol of secularism for a conservative establishment that suspects Erdogan of harbouring a secret Islamist agenda.

The prime minister must also tread carefully with a military suspicious of his Islamist past and nervous about some EU-driven reforms. The AK party has cut back the generals' formal state powers under these reforms, but they remain a force on the political stage.

Erdogan could win more European goodwill by withdrawing some troops from northern Cyprus, making a concession on trade with Cyprus or opening Turkey's border with Armenia, but such moves seem unlikely as they would inflame nationalist sentiment.

Diplomats said Cyprus and France would likely jump on a critical European Commission report to demand further sanctions against Turkey or a rethink of its candidacy.

That too could provoke a nationalist backlash among Turks.

French President Nicolas Sarkozy has repeatedly said Turkey is in Asia Minor, not Europe, and has no place in the EU.

His foreign minister, Bernard Kouchner, said on Monday that Paris had a problem with five of the 35 "chapters" or policy areas into which the accession talks are divided, because in French eyes they assumed the outcome of full membership. But it was willing to allow the rest of the negotiations to proceed.

Another senior French official, Jean-Pierre Jouyet, has suggested Sarkozy could be satisfied in December with a summit agreement to appoint a committee to study the future of enlargement and the capacity to absorb new members.

That might kick the problem into touch for a year, but the panel would report back under France's presidency of the EU in the second half of 2008, possibly fuelling Sarkozy's drive to move the goalposts on Turkey's talks.

Bomb Scare At The Armenian Church Of Paris During Christmas Mass

PARIS -- Sunday morning, January 6, 2008, Armenian Christmas Day, a false bomb scare disturbed the religious service of the Armenian Church in Paris, independent correspondent Jean Eckian informs from Paris. An anonymous caller from a phone box located close to the Avenue des Champs-Elysees warned about the bomb which started a vast police operation.

French police force arrived at the church during the Christmas mass and carried out the evacuation of the pa-

rishioners. The mass as being celebrated for the first time by Archbishop Norvan Zakarian, new Primate of the France's Apostolic Church, who refused to stop the mass. After a meticulous research by the police force in the crowned enclosure, without result, the faithful were allowed to attend the end of the mass.

On October 24, 2007 in Brussels, a coffee shop owned by a Belgian-Armenian was entirely ransacked by a gang of Turkish ultra nationalists.

OSCE Office Marks The International Human Rights Day In Armenia

YEREVAN -- An art exhibition, the re-opening of a renovated law library and a human rights discussion were among the activities the OSCE Office in Yerevan is supporting to mark International Human Rights Day on 10 December.

The exhibition of handicrafts by imprisoned Armenian women and juveniles is the result of a six-month project at the Abovian institution, which offered wood-carving courses for incarcerated women and juveniles.

"The courses helped prepare prisoners for some of the challenges they will face in their future," said Ambassador Sergey Kapinos, Head of the OSCE Office.

The cultural non-governmental organization Trtu offered the course with the support of the Armenian Justice Ministry and the OSCE Office in Yerevan. The exhibition stayed open to the public from 7 to 17 December

The Office also supported the re-opening of the renovated library of the Chamber of Advocates on 6 December, which contains books and other printed materials from the OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights and other sources. The library

targets legal specialists, advocates and public defenders.

"I believe the library will be a useful tool for upgrading the skills of lawyers and raising the efficiency of their daily work, which in turn will contribute to the overall system of protection of human rights and fundamental freedoms, the importance of which can never be overestimated," said Ambassador Kapinos.

In addition, the Office together with the Armenian Ombudsman Institution organized a discussion on 10 December to assess activities in the field of protection and promotion of human rights in the country. Representatives of governmental, non-governmental and international organizations as well as human rights activists are invited to take part.

Ter-Petrosian Unveils Election Manifesto

Continued from page 1

self to launching a crackdown on widespread tax evasion which he says should primarily target large corporate taxpayers that are believed to grossly under-report their earnings thanks to government patronage. "According to foreign experts, only 22 percent of the state budget's tax revenues is currently paid by large entrepreneurs, whereas [that proportion] should have stood at 75 percent" reads his campaign platform.

In that regard, the document reaffirms Ter-Petrosian's pledge to help abolish a government-drafted law, effective from January 1, that will make it much harder for small Armenian firms to qualify for so-called "simplified tax." Payment of that tax has exempted them from other, heavier duties.

According to Ter-Petrosian, these and other economic measures contained in his platform would double Armenia's Gross Domestic Product and triple its state budget in the next five years. "Needless to say that in the event of the resolution of the Nagorno-Karabakh conflict, the lifting of the economic blockades [of Armenia] and the opening of the Turkish-Armenian border, much more impressive results could be ex-

pected," reads the platform.

In his manifesto, Ter-Petrosian stands by his belief that the collapse of the Soviet economy was inevitable and that it was more drastic in Armenia than in other former Soviet republics because of the Karabakh war, the crippling blockades imposed by Azerbaijan and Turkey as well as turmoil in Georgia. But he admits that many Armenians do not and will not accept this explanation. "When a person is worse off today than he was yesterday, no logical explanation can satisfy him," he says.

On foreign policy matters, the document calls for strengthening Armenia's relations with Russia, Georgia and Iran and promises "constructive efforts" to normalize ties with Azerbaijan and Turkey.

On the Karabakh conflict, the manifesto says Ter-Petrosian would show the "political will" to achieve a compromise peace deal with Azerbaijan that would enable the Karabakh Armenians to exercise their "right to self-determination." It does not specify Ter-Petrosian's position on international mediators' existing peace proposals that are similar to a Karabakh settlement which he was ready to accept before his resignation in 1998.

JACK KALANJIAN

Professional Financial Advisor

Corporate Center Pasadena
225 So. Lake Avenue
Pasadena, CA 91101
(626) 396-2825 Direct
(626) 376-4665 Fax
jack_kalanjian@ml.com

"Helping the Armenian Community Build Wealth"

Prof. Dadrian Lectures On Legal Aspects Of The Armenian Genocide In South America

A major international conference, "The Armenian Genocide: History and Present Day," was held in Montevideo. Organized by the Uruguay Armenia Cultural Association (ASCUA), the Political Science Institute (UDELAR), and the Human Rights Program (CLAEH), the conference was co-sponsored by the University of Montevideo, the Ministry of Education and Culture, the Ministry of Tourism, the Press Association of Uruguay, the Municipality of Montevideo, Amnesty International-Uruguay Section, and the Embassy of the Republic of Armenia. Zoryan participated by sending its Director of Genocide Research, Prof. Vahakan N. Dadrian to speak at this and another conference in Buenos Aires.

Similarly, another conference was organized in Buenos Aires by the Luisa Hairabedian Foundation, which is a group dedicated to the preservation of universal human rights, with a special interest in the Armenian Genocide. The three Masters of Ceremonies were all alumni of the university program run by the International Institute for Genocide and Human Rights Studies (A Division of the Zoryan Institute), held annually in Toronto in partnership with the University of Minnesota. This event was attended by university and middle school students, lawyers, historians, sociologists, anthropologists and a large number of members of the Armenian community in Argentina.

Owing to the interest in the Armenian Genocide, and particularly its legal aspects, Prof. Vahakan N. Dadrian, Director of Research at the Zoryan Institute, shed light on these subjects. His work was particularly interesting to The Luisa Hairabedian Foundation, which is currently engaged in a unique legal procedure in Argentine law regarding a "truth trial" on the Armenian Genocide. Instituted as a method to uncover the truth about the human rights abuses of Argentina's recent past, especially the "Forced Disappearances," truth trials do not require the prosecution of a defendant. The Federal Court has accepted the case and sanctioned the initiation of legal proceedings. The lawyers involved are assembling materials, including a mass of authentic and verifiable official documents, for which they are receiving assistance from Prof. Dadrian and the Zoryan Institute.

Prof. Dadrian's presentation in Montevideo was on the conflict between the near-universal recognition of the Armenian Genocide and its persistent denial by past and present Turkish officials. His analysis, summarised below, suggests that Turkish denial will not cease because of foreign pressure on the Turkish government, but rather only by pressure from the Turkish population itself, who, as part of their democratic movement, will require the state to recognise its own falsifications of history and remove its

Prof. Vahakan N. Dadrian speaking in Montevideo

limitations on the freedom of speech and conscience.

Prof. Dadrian outlined the specific components of the denial syndrome and explained its underlying motives and reasons. He highlighted the enormous problems modern Turkey would face should its leaders decide to recognize the historical reality of the Armenian Genocide. At the very least, any government daring to do so could hardly expect to survive. The risks for Turkey of recognizing the Armenian Genocide transcend the economic issues of reparations and land claims. Given the critical role some of the founders of the modern Republic of Turkey played in the organization of the Genocide, such revelations bear directly upon the very genesis of the republic and hence the issue of the current regime's integrity. The launching and sustaining of the blockade against Armenia and the total absence of diplomatic ties are conditions that accentuate these pitfalls. Under these tense circumstances, Armenia will remain at grave risk—with or without Russian protection.

Notwithstanding, the historicity of the Genocide, argued Dr. Dadrian, is beyond any legitimate dispute. This fact is attested by the series of criminal trials the post-war Turkish Military Tribunal instituted in the 1919-21 period. The Key Indictment that charged the leaders of the Ottoman government, as well as top young Turk Ittihadist leaders with the crime of a centrally organized mass murder against the Armenians, incorporates dozens of secret documents, and many cipher telegrams, ordering the destruction of the deportee convoys. What is so extraordinary about this line of legal documentation is the fact that the prosecution and the Chief Judges of the Military Tribunal employed a two-track procedure to ensure the validity of the documentation. First, the documents were carefully examined by competent officials of the Ministries of Justice and the Interior, who marked their authenticity with a stamp. Second, before taking the witness stand, the high ranking party officials and Cabinet Ministers were asked to inspect the documents bearing their signatures and verify their authenticity. This two-tier procedure of authentication of key wartime documents served to ensure ironclad utilization of *prima-facie* of

Continued on page 4

Society For Armenian Studies Meets In Montreal

The Society for Armenian Studies (SAS) held its annual meeting in the Palais des Congrès in Montreal in conjunction with the Middle East Studies Association (MESA) November 17-21, 2007. Now on the threshold of its 35th anniversary, the SAS during the past year organized panels at meetings of MESA in Montreal, the American Historical Association (AHA) in Washington, D.C., and the Central Eurasian Studies Society (CESS) in Seattle. The SAS participation at the MESA conference, which was attended by more than 1,000 scholars from around the world, was particularly strong, with two panels organized by the Society and several others that SAS members organized or in which they participated.

Sessions on Hrant Dink and Armenians in Canada

The highlight at the Montreal conference was a panel sponsored jointly by the SAS and the Turkish Studies Association (TSA) dedicated to the memory of slain Armenian journalist Hrant Dink. The session titled On Hrant Dink and

Productions and Transmission of Culture and featured Canadian-Armenian scholars. Dr. Nellie Hogikyan of the University of Montreal assessed the "Armenianness in Atom Egoyan's Films"; Ph.D. candidate Gabriella Djerrahian of McGill University made "Preliminary Comparisons on a Diasporic Movement: Hip Hop from Here to There"; and Ph.D. candidate Viken Tufenkjian, also of the University of Montreal, presented "A Haze of Petals: The Propagation of Cultural Patrimony by Canadian-Armenian Writers." Dr. Sima Aprahamian of Concordia University served as the discussant.

Other Armenian-Related Panels

An SAS-affiliated panel made up of UCLA graduate students and supported by UCLA was Death and Rebirth: Explorations of Transference in Armenian Literature from Medieval to Modern Times. Organized by Tamar Boyadjian with Myrna Doujjan serving as discussant, the panel included Janelle M. Pulczinski who compared "Suicide as a Rite of Passage in Levon Shant's Ancient Gods and Toni Morrison's Song of

Dr. Fatma Müge Göçek and Etyen Mahçupyan

Turkish-Armenian Relations was organized by the presidents of the two associations, Professors Richard Hovannisian of UCLA and Andras Riedlmayer of Harvard. The panel attracted an overflow audience of more than 200 academics, including specialists in Turkish and Armenian studies as well as colleagues from other fields. After remarks by both organizers, Dr. Hratch Tchilingirian of Cambridge University spoke on "Hrant Dink before Hrant Dink: Armenians in Turkey." He was followed by Dr. Fatma Müge Göçek of the University of Michigan, Ann Arbor, who discussed "Hrant Dink and Turkish-Armenian Dialogue." The third panelist was Professor Levon Zekiyan of Ca' Foscari University in Venice, who assessed "Hrant Dink's Innovative Approach to Armenian-Turkish Relations. Its Context, Challenge and Prospects." The final presentation was by journalist Etyen Mahçupyan, who now edits Hrant Dink's newspaper Agos, with his reflections on "Agos and the Hrant Dink Foundation: Looking at the Future." The panel was filled with deep emotion and was received enthusiastically by the large, mixed audience.

The second SAS-sponsored panel, organized and chaired by Dr. Aida Boudjikanian of the University of Montreal, was on Armenians in Canada:

Salomon"; Talar Chahinian on "Narrativizing the Genocide: A Case for Figurative Representation"; and Lilit Keshishyan on "Rewriting the Author: A Look at Aghassi Ayvazyan's Sayat Nova, Gogol, and Van Gogh."

SAS member Victoria Rowe of Chuo University in Japan organized Ottoman Women's Movements and Print Cultures, chaired by Sedef Arat-Koç of Ryerson University and with three of the papers focusing on Armenian topics. Sima Aprahamian of Concordia University examined "From Ottomanism to Turkish Nationalism and Beyond: A Brief History of Women's Movement in Turkey"; Hasmik Khalapyan of the Central European University in Budapest spoke on "The Double Edges of Writing for Ottoman Armenian Women from Late 19th to Early 20th Century"; and Victoria Rowe presented "Gardens of Silihdar and Shirts of Flame: The Writings of Zabel Yesayan and Halide Edib Adıvar." Anastasia Falierou of the French Institute for Anatolian Studies in Istanbul completed the panel with "Moral Modernism and the New Eve: Discourses on Woman in the Greek Orthodox Community (Late 19th and Early 20th Centuries)."

Other presentations with Armenian content included the following:

Continued on page 4

Scholar Of Late Ottoman Period To Join Armenian Studies At The University Of Michigan

The Swiss scholar Hans-Lukas Kieser, a historian specializing in the late Ottoman period, has been designated the first Manoogian Simone Foundation Visiting Scholar, announced Prof. Gerard Libaridian, Director of the Armenian Studies Program at the University of Michigan, Ann Arbor.

Dr. Kieser, on the faculty of the University of Zurich, will be joining the History Department faculty at the University of Michigan for the Winter semester of the current academic year. He will be teaching two mini courses "Missionary" America and the Near East (19th-20th century) and "Turkish and Kurdish Nationalisms, Late 19th and 20th Centuries."

Professor Kieser is the author of "A Quest for Belonging. Anatolia beyond Empire and Nation (19th-21st centuries)," to be released soon, as well as three other volumes and numerous articles dealing with Anatolia, Turkish-Armenian relations and Western-Ottoman relations. He has lectured widely and conducted many workshops throughout Europe. Dr. Kieser is considered one of the most re-

spected scholars whose research focuses on this difficult period. Dr. Kieser's doctoral dissertation (University of Basel, in German) was titled "Mission, Ethnos and State in the Eastern Ottoman Provinces (1839-1923)."

The position of Visiting Scholar has been made possible by the recent gift from the Manoogian Simone Foundation. In addition to teaching two courses, Professor Kieser will also be delivering a number of lectures to the University and larger communities during his stay from January through April 2008.

"Professor Kieser is one of the most prolific and prominent scholars who study the late Ottoman period," stated Prof. Libaridian. "His contributions to the understanding of this important period have been quite significant, especially in terms of his research into the relations of the Ottoman state with non-Turkic peoples. His courses will add a new dimension not only to the Armenian studies curriculum but also to the already rich offerings of the departments of History and Near Eastern Studies at our university. We are all delighted that he has accepted our invitation."

Prof. Dadrian Lectures On The Armenian Genocide In South America

Continued from page 3

ficial evidence. This is exactly the same procedure adopted at Nuremberg, where Nazi criminals were tried and convicted some two dozen years later.

The rapid ascendancy of the Kemalist insurgent movement in the end served to jettison, however, the completion of the courts martial and to even effectively help invalidate many of the verdicts and sentences renditions. Nevertheless, the massive legal documentation of the wartime crime of genocide against the Armenian citizens of the Ottoman Empire is on record and is indelibly ensconced in the serial Annexes of *Takvim-i Vekâyi*, the official gazette of the Ottoman Parliament—despite the resolute effort of Turkish authorities to collect and remove them from circulation and access.

The next day, Dadrian delivered a public lecture on the topic of "The Significance of the Ottoman-Turkish Official Documents Dealing with the Armenian Genocide." The final plenary session featured the Deputy Foreign Minister of Uruguay who delivered a paper discussing the global ramifications of genocide today, in which she made reference to the devastating consequences attached to the impunity that characterizes the present sta-

tus of the World War I Armenian Genocide.

In Buenos Aires, Dadrian spoke on "The Armenian Genocide and International Criminal Law." This lecture argued the linkage between the World War I Armenian Genocide core issue of "crimes against humanity," which term the Allies for the first time formally and officially introduced when denouncing that act of genocide, and the Nuremberg doctrine. This central issue of intent and governmental complicity was an integral component in the conception and organization of the crime.

The Argentinean publisher, Imago Mundi, will come out in April with a Spanish translation of Dadrian's classic book, *The History of the Armenian Genocide*, which is already available in French, Greek, Italian, and Russian. Prof. Dadrian and Prof. Taner Akçam, renowned Turkish Sociologist and Historian, are publishing the results of their collaborative archival research on the only official record of the military tribunals prosecuting the Armenian Genocide, found in the *Takvim-i Vekâyi*, in Turkish. The work contains translation of the original trial documents and argues many of the points Prof. Dadrian presented in his South American lectures.

**ՎԱՐՉՈՒ ՄՐԱՅ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՍԵՐ**
(200 ՇՈԳԻՆ ՀԱՍԱՐ)
ԱՐԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՀԱՍԱՐ

**1060 N. ALLEN AVE. PASADENA
ԵՐԱՎԱՆԻՑՆԵՐ (626) 797-7680**

First Announcement

Dear Colleagues,

UNESCO Chair in Life Sciences (Yerevan, Armenia) in collaboration with "All Armenian Research Council" NGO in November 2008 is organizing an International Conference on "Modern Problems in Life Sciences"

The following Workshops are planning to be organized in framework of the meeting:

- Modern Problems in Biophysics
- Modern Problems in Neuroscience
- Modern Problems in Biotechnology (Industrial and Agricultural)
- Modern Problems in Microbiology
- Modern Problems in Physiology
- Modern Problems in Environmental Sciences

All interested scientists are welcome to participate in the meetings either as the organizers of separate sessions on your field of interest, or just with presentations (oral or poster).

The Conference would be followed by All-Armenian Congress of Life Scientists with the following main subjects of discussion:

- The perspectives of development of Life Sciences in Armenia

- Creation of All-Armenian Research Council in Life Sciences

This is a great opportunity to combine the work and pleasure by seeing the amenities of ancient Armenia.

We would appreciate if you kindly distribute this information among your colleagues, who could be interested in participation in these meetings.

For creation of a database of Armenian scientists abroad please inform us the E-mails of Armenian scientists whom you know.

Waiting for you active participation.

Regards,

Organizing Committee

Prof. Sinerik Ayrabpetyan

Head of Org. Committee

Chairholder of UNESCO Chair in Life Sciences

31 Acharian St., Yerevan, 0040, Armenia

Tel: (374 10) 624170/612461

Fax (371 10) 624170

URL: <http://www.biophys.am>

Society For Armenian Studies Meets In Montreal

Continued from page 3

Hakem Rustom of the London School of Economics, "Reflections on the Turkish-Armenian Migration to France," in the panel, Christians of the Middle East: Interrogating Identities from Orientalism to the Diaspora. SAS member Rachel Goshgarian of Harvard University "Blending in and Separating out: Food and Feasts in 16th-Century Anatolian Armenian Texts," in the panel Starting with Food: Culinary Approaches to Ottoman History. Nefissa Naguib of the Universities of Bergen and Oslo, in a roundtable on Majorities and Minorities in the Middle East and North Africa, considered how Armenian identity is negotiated in Middle Eastern cities such as Cairo or Jerusalem, and the variations within Armenian community members regarding their conception of Armenianness.

SAS member Carel Bertram of San Francisco State University spoke on "Identity Detours on the Landscapes of Memory: Armenian Pilgrimages to their Anatolian Homes" in a panel she co-organized with Mohammed Salama on The Wild Card of Memory, Challenging the Present: Palestinian and Armenian Historical Consciousness. SAS member Bedross Der Matossian organized the panel Ethnic Politics in the Post-Revolutionary Ottoman Empire (1908-1918). In his paper, "Political Discourse among the Ethnic Groups after the 1908 Revolution," he analyzed the political discourse among Armenians, Arabs, and Jews after the Young-Turk Revolution of 1908.

Because visa and other difficulties prevented a number of scholars from traveling to Canada, the panel Turkish-Armenian Relations in the Late Ottoman Empire, organized by Richard Antaramian and Fatma Müge Göcek, of the University of Michigan, had only two of the five members present. The assembled scholars were unable to listen to Antaramian's "Armenians and the Provincial Administration in the Vilayet of Ankara"; Ani Deđirmenciođlu of Vienna University on "Revisiting 1908 and 1909: Reconsidering Historiography by Pro-

viding Masses with a Voice"; and Yekta Türkýlmaz on "The Route from Conflict to Catastrophe: The Violent Collapse of Coexistence in Eastern Anatolia: November 1914-April 1915." Nonetheless, with Dr. Göcek serving as chair and discussant, Professor Hülya Adak of Sabancý University in Istanbul made a penetrating analysis of the apologia of Talat Paşa in his memoirs (*Talat Paşa'nın Hatýralarý*) in her paper "Spacing Nationalism: The Travels of Talat Pasha's Memoirs." Dr. Erol Körođlu of Boðaziçi University spoke on "How to Differentiate between the National Movement and Nationalist Ideologies: A Hrochian Approach to the Late Ottoman Era Turkish Nationalism." Lerna Ekmekciođlu of New York University also was unable to be present to speak on "Western Woman the Mediator: Constantinopolitan Armenians and Turks in the 1920s," in the panel Refugees, Relief Workers, Expatriates, and Locals in Istanbul during and after World War I.

This report on the participation of SAS and its members at the MESA conference would not be complete without the mention of the Society's members and Armenian scholars whose participation at the meeting was not related directly to Armenian studies. Thus, Kathryn Babayan of the University of Michigan, Ann Arbor, chaired the panel The Magic of Rituals and Rituals of Magic in the Persianate World, in which she presented "Passing into Manhood in Safavi Craft Circles"; SAS member Nubar Hovsepian of Chapman University in California chaired the panel Living under Occupation, Palestine; SAS member Paul Kaldjian of the University of Wisconsin, Eau Claire, chaired the panel Film and Politics; SAS member Aram Nigogosian participated in the roundtable Internal Dynamics and Transformation in Contemporary Kurdistan; and Lerna Yanik of Bilkent University analyzed "Popular Manifestations of Turkish Nationalism in Turkey's Best Seller List" in the panel Rethinking Turkish Nationalism: Explaining Continuity and Change in Official and Popular Discourses.

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ Հ.Հ. Գ.Ա.Ա. ՆԱԽԱԳԱՅ ՌՈՂԻԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵՍԻՆԻ ՈՒ Կ.Գ. ՆԱԽԱՐԱՐ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏՉԵԱՆԻՆ ԵՒ ԿՈՉ ԲՈԼՈՐ ՀԱՅ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

ՑԱԿՈՐՏԵՔԵԱՆ

Փրոֆ. Սիմեոնիկ Յայրապետեանին առաջին բողոքի նամակը չէ այս հայրենի իշխանութիւններուն եւ ի մասնաւորի Հ.Հ.Գ.Ա.Ա. (Դամա-հայկական գիտութիւնների ազգային ակադեմիայի) նախագահութեան եւ Կ.Գ. (Կրթութեան եւ Գիտութեան) նախագահութեան ուղղուած, ուր յարգելի գիտնականը ցաւ կը զգայ անոնց »ապաշնորի քաղաքականութեանը« համար, որուն հետեւանքով կը ստացուի »ազգային գիտական ներուժի սրբնաց ոչնչացում եւ համալսանական կրթութեան նակարդակի անհանդուրթելի անկուսման«:

Ըստ երեւոյթին պետութիւն թէ նախարարութիւն շահաքրքուած չեն գիտնականներով, այլ միայն »իրենց չինովնիկներով«, քանի որ ինչպէս յարգելի գիտնականը ինք կ'ըսէ, »ըստ նոր հայեցակարգի, գիտութեան ճակատագրի որոշման գործընթացից ընդհանրապէս մէկուսացած են գիտնականները եւ այն լիովին կստահուած է Կ.Գ. նախարարութեան չինովնիկներին«:

Փրոֆ. Ս. Յայրապետեամ Յայաստանի անկախութեան ասդին քանից նաման յօդուածներով իր դիմում-բողոքագրերը ներկայացուցած է իշխանութիւններուն, զգաստութեան իրաւիրելով զիրենք, թէ անձնական շահեր հետապնդելով կարելի չէ ազգային յառաջդիմութիւն ճեռք ճգել, այլ ազգային վերելքը կարելի է ապահովել միայն գիտութեան զարգացումով:

Յակառակ այս բոլորին սակայն, այնպէս կը թուիր, որ հայրենի իշխանութիւնները միտք չունին իրաժարելու իրենց սեփական հաշուարկներէն, առանց նկատի առնելու ազգային շահերը, քանի որ »Յայաստանում քազմաքի պետական չինովնիկներ հանդէս են զալիս միաժամանակ որպէս գիտնականներ եւ համալսարանի դասախոսներ ու աւելի արագ ու հեշտութեամբ են տիրանում գիտական աստիճանների ու տիտղոսների, քան գիտութեան հրական մշակները«:

Ի տես այս բոլորին Փրոֆ. Յայրապետեան կոչ կ'ուղի աշխարհի բոլոր հայ գիտնականներուն, իրաւիրելով զիրենք հետազոտական խորհրդաժողովի մը, որ տեղի պիտի ունենայ 2008ի նոյեմբերին հայրենիք մէջ:

Բոլոր հետաքրքրուողներ կրնան կապ պահել Փրոֆ. Յայրապետեանին հետ: »Սամիս« շաբաթաբերի անգլերէն էջով գորուած կոչ-իրաւիրին մէջ նշուած են խորհրդաժողովին նպատակն ու խորհրդակցութեան նիւթերը, նաև վիրոֆ. Յայրապետեանին հասցէն եւ հեռածայն թիւը:

ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ ՓՈԽԱՐԵՒ՝ ԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆԻ ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՆԵՐ

Յայաստանի անկախութիւնից միսած, ԳԱԱ. նախագահութեան եւ ԿԳ նախարարութեան կողմից իրականացուող խմբակային եւ կոռում-պածին քաղաքականութեան հետեւանքով կարելի է ունենում ազգային շահեր, քանի որ »Յայաստանում քազմաքի պետական չինովնիկներ հանդէս են համալսարանի անհանդուրժելի անկուսմած: Մինչդեռ, երկրում տարիներ ի վեր միրող կայուն քաղաքական իրավիճակի պարմաներում, երբ անընդհատ տնտեսական աճ է արձանագրուում, կարելի էր համազգային գիտական ներուժի ինստեգրացմած գիտութիւնը դարձնել երկրի նախագահի կողմից ուշացած, բայց խիստ կարեւոր նախաձեռնութիւնը՝ շտկելու ուրոտում տիրող անհակելի եւ արդէն կրիմինալի հասած իրավիճակը:

«Համահայկական գիտական խորհուրդ (ՀՀԳԻ) հ/կ-ի նախագահութիւը գտնում է, որ վերջերս ՀՀ կառավարութեան հաստատմանը ներկայացուած «Գիտութեան ոլորտի քարեփոխումների նոր հայեցակարգը», խորհրդային ստուալիստար հասարակարգից ժառանգուած, շուկայական յարաքերութիւններին խորթ ու կործանարար «Գիտութեան եւ գիտաստեխնիկական քաղաքականութեան մասին» գործող հակագուտական օրէնքի վատթարագոյն կոռումպածին տարեքական է, որը կը շարունակի վտանգել երկրի քաղաքակիրթ ապագան:

Եթէ գործող օրէնքը քննադատում է նրա համար, որ երկրի գիտաստեխնիկական քաղաքականու-

նալ գիտական աստիճանների ու տիտղումների: Այս դրոյթներն արդէն իսկ խօսում են գիտութեան նկատմամբ մեզանում տիրող անլուրջ եւ արհամարհական վերաբերմունքի մասին, որ ցայտուն ապացուցն է պետութեան կողմից գիտնականին տրուող ծաղրանքի արժանի 28 հազար դրամ աշխատավարձը:

Նշենք, որ ԱՄՆ-ում եւ այլ զարգացած երկրներում, նոյնիսկ Ազգային գիտական խորհրդի անդամ ընտրուած առաջատար գիտնականը, իր պաշտօնավարման ժամանակահատուածում, հասկանալի պատճառով, չի կարող համատեղել իր չինովնիկութիւնը գիտական կամ դասախոսական աշխատանքի հետ: Իսկ Հայաստանում բազմաթիւ պետական չինովնիկների հանդէս են գալիք միժամանակ որպէս գիտնականներ եւ համալսարանների դասիստներ ու աւելի արագ ու հեշտութեամբ գիտական աստիճանների ու տիտղոսների, քան գիտութեան իրական մշակները: Իսկ թէ ինչքան լուրջ կարող է լինել նրանց կողմից խորհրդակցութիւնների ընդունմած մեկուսացուած են գիտնականները եւ այն լիովին վատահուած է ԿԳ նախարարութեան չինովնիկներին: Թէ ինչպիսի՞ն ուր աղետի կարող է բերել մեր գիտութեանը նման հայեցակարգը, կիտութեան ճակատագրի որոշման գործընթացից ընհանրապէս մեկուսացուած են գիտնականները եւ այն լիովին վատահուած է ԿԳ նախարարութեան չինովնիկներին: Թէ ինչպիսի՞ն ուր աղետի կարող է բերել մեր գիտութեանը նման հայեցակարգը, կարելի է դատել ԿԳ նախարարութեան կողմից տարիներ շարունակ իրականացուող գիտական թեմաների ֆինանսուորմանը մեջ կարգավորի երկրների օրինակով, միջազգային ընդունուած չափանիշներով գնահատել օրէցօր խիստ

անկում ապրող մեր համալսարանների ու գիտական հիմնարկների վարկանիշները: Ակնյայտ է, որ նման վարկանիշային գնահատման դէպքում կը բացայացուի, որ մեր գիտա-համարական համարանական համարկարգը գարգացման փոխարէն կործանման է գնում եւ ընապաւառի առաջընթացի մասին խօսելն անիմաստ է:

Հաշուի առնելով գիտութեան դարում գիտութեան որոշիչ դերը մեր երկրի քաղաքակիրթ ապագայի եւ նրա սոցիալ-տնտեսական զարգացման գործում, «ՀՀԳԻ» հ/կ-ն շահագրգիռ անձանց հրատիրուածում է ապագական կամ դասական կամ դասախոսական աշխատանքի հետեւ համարական համարական կամ դասախոսական աշխատանքի հետ: Իսկ Հայաստանում բազմաթիւ պետական չինովնիկների հանդէս են գալիք միժամանակ որպէս գիտական կամ դասախոսական աշխատանքի հետ:

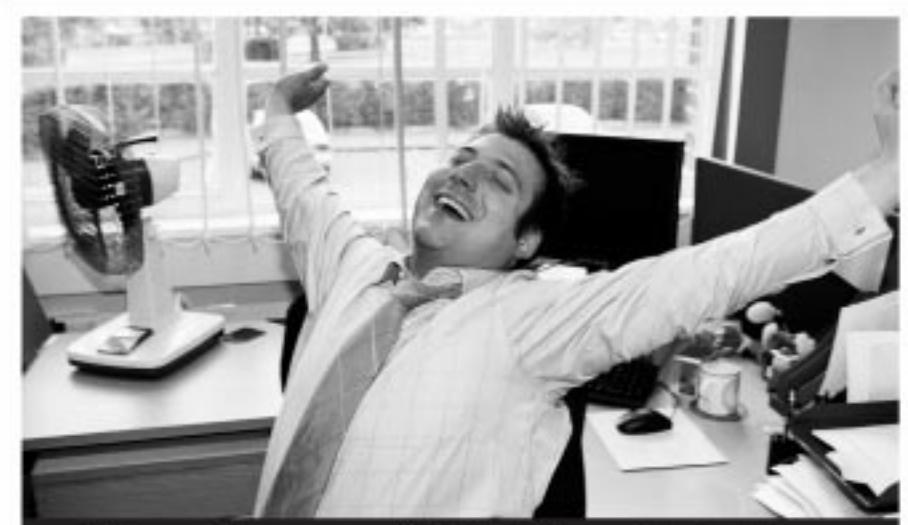
Գիտութեան պետական կամ դասախոսական միամնական համակարգի ստեղծումը եւ նրա մէջ ԳԱԱ-ի համակարգող դերը:

Գիտական կազմերի պատրաստում է եւ նրան ատեսառաւորում:

Գիտութեան գերակայող ուղղութեան դիմումը կամ դասախոսական աշխատանքի հետեւ համարական համարական կամ դասախոսական աշխատանքի հետ:

Գիտութեան կազմերի ստեղծումը է եւ արտադրութեան ինտենսիվ գործուութեան մէջ կամ դասախոսական աշխատանքի հետ:

**ՄԻՆԵՐԻԿԱՅԻ ԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ
ՀՀԳԻ/Կ ԱՅԽԱԳԱ**

Blue Cross of California takes the worry out of health care.

Our goal is to make staying healthy easier with a variety of affordable plans to fit your needs. For over 65 years, Blue Cross has been a leader in California offering quality health care coverage with over 41,000 doctors and 400 hospitals in our network. We offer:

- Prescription Drug Coverage
- Individual and Family Plans
- Plans for Small Businesses
- Dental Coverage
- Medicare Supplement Plans
- Life Insurance by BC Life & Health Insurance Company
- HSA-Compatible Plans by BC Life & Health Insurance Company
- Integrated Workers' Compensation by Employers Compensation Insurance Company

Call now and let me help take the worry out of your health care!

HARUT DER-TAVITIAN

Authorized Independent Agent

1807 W GLENDALE BLVD. #202

GLENDALE, CA 91201

(818) 502-3233

HARUT@EXCELYE.COM

WWW.EXCELYE.COM

CA Insurance

License #OB28270

The Power of Blue.™

Blue Cross of California (BCC) and BC Life & Health Insurance Company (BCL&H) are independent licensees of the Blue Cross Association (BCA). The Power of Blue and the Blue Cross name and symbol are registered service marks of the BCA. ©2005 BCC. CAN119

ԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ

ՎԱՐԴԳԵՍ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 75-ԱՄԵԱԿԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԵՐԵԿՈՅ

(Յապատումով)

ԽԱՉԻԿԱՆՈՅԵԱՆ

Այս տարի կը լրանայ հայ գրականութեան տաղանդաշատ գրողներէն, Հայաստանի Գրողներո Միութեան նախիլին նախազա՞։ «Գարուն» գրական երաստասարդական ամսագրի երկարաժեայ խմբագիր՝ Վարդգէս Համազասպի Պետրոսեանի ծննդեան 75-ամեակը։

Վարդգէս Պետրոսեան անգուգական գրող մը ըլլալով հանդերձ, ան հասարական-կուսակցական բազմաբեղուն գործիչ մըն էր բառին ամենախորունկ իմաստով։ Ան մեծ նուիրումով, համալսարանական տարբէն սկսած, լծուած էր իր «Վիքրածուին» ծառայելով՝ զանազան հասարական կազմակերպութիւններու մաս կազմելով, համելով Խորհրդացին Միութեան Գերազոյն Սովետի անդամի բարձր պաշտօնին։ Իսկ Հայաստանի վերանկախացումէն ետք, ան կը դառնայ անկախ Հայաստանի Ազգային ժողովի անդամ, ընտրուելով Աշտարակի շրջանէն։

Ապրիլ 15, 1994ին, մեզմէ յակտուեցաւ «Մենասոր ընկուգնի», «Կրակէ Շապիկ», «Հայկա-

կան էսքիզներ», եւ բազմաթիւ բարձրորակ գրական գոհարներու հեղինակ՝ Վարդգէս Պետրոսեան, խոր սուզի մատնելով իր հարազատները, ընթերցողներու լախ շրջանակը եւ հայ գիրին ու գրականութեան հաւատացող մեծաթիւ ազգայիններ։

Կիրակի, Յունուար, 13, 2008ի երկոյեան ժամը 6:30ին ԹՄՄի Պէշկօթիւրեան կեղրոնին մէջ տեղի պիտի ունենայ այս մեծ գրողին հասարակական գործիչների լիշտակի ողեկոչման համագաղութացին վայել եւ բովանդակալից երեկոյ մը։

Այդ երեկոյի համար կազմուած է համագաղութային յանձնախուումը մը, պիտի ուրութեամբ Պրն։ Արա Աշարոնեանին ելոյթ պիտի ունենան Փրոփ. Օշին Քէշիշեան, Տօքթ. Յարութիւն Սաղրեան, հրապարակագիր Պրն. Պողոս Գիւփէլեան, «Նոր Օր»ի խմբագրական կազմի անդամ Դոկտ. Մինաս Գոճացէան։ Փակման խօսքով ելոյթ պիտի ունենայ Պրն. Արա Աշարոնեան։

Յարգանքի այս յայտագրի պաշտօնական բաժնէն ետք տեղի պիտի ունենայ Հիւրասիրութիւն։ Մուտքը աղատ։

Ս. ՅՈՎՐԱՆՆՈՒ ԿԱՐԱՊԵՏ ՄԱՅՐ ՏԱԲԱՐ ԲԵԹՈԵՐԵՄԵԱՆ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ԳԻՇԵՐԱՅՅԻՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԲԱԹ, ՅՈՒՆԻԿԱՐ 19, 2008, ԺԱՄ 11-ԻՆ - ՀԻՆ ՏՈՍԱՐ

Պահելով Սաղիմական աւանդութիւնը Խաղաղականի այս ափերուն վրայ, իններորդ տարին ըլլալով, Ս. Ծնունդի կէս գիշերացին յատուկ արարողութիւնը պիտի կատարուի, Շաբաթ, Յունուար 19, 2008, ըստ հին տոմարի, անսպէս ինչպէս կը կատարուի Բեթղեհմի Սուրբ Արք։ Այրին մէջ։

Ձեռնարկը՝ ինչպէս ամէն տարի, կը կատարուի օրհնութեամբ եւ հովանաւորութեամբ թեմիս Բարեխնամ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի կողմէ։

Ժամերգութիւնը պիտի սկսի գիշերուան ժամը 11ին, Հալիկուտի Ս. Յովհաննու Կարապետ Մայր Տաճարին մէջ։ Եկեղեցւոյ հասցէն է՝ 1201 N. Vine Street, Hollywood, CA 90038։ Հաս Սաղիմական սովորութեան, կէս գիշերին՝ պիտի կատարուի Ս. Ծննդեան Աւետարանի ընթերցումը, ապա «Փառք ի Բարձունս»ի հոգեպարար երգեցութիւնը, մասնակցութեամբ՝ ներկայ հաւատացեալներուն։ Այս առթիւ պիտի ընթերցուի նաեւ երուսաղմի Պատրիարք՝ Ամեն. Տ. Թորգոն Արք. Մանուկեանի Ս. Ծննդեան Պատգամը ուղղուած տարասիւր հայութեան։

Ս. Ծննդեան յատուկ թափորէն ետք, առաւտեան ժամերգութիւնը պիտի շարունակուի ու Հայաստան-եաց Առաքելական Ուղղափառ Եկեղեցւոյ Հաւատոյ Հանգանակի միանաբար ընթերցումէն եւ խոսուվանանքի աղօթքէն ետք՝ հաւատացեալները պիտի ստանան Ս. Հաղորդութիւն։ Ապա պիտի կատարուի նոյնքան հոգեզմայլ Զրօրհնէքի արարողութիւնը։

Նկատի ունենալով որ Յունուար 19 տօնն է նաեւ Ս. Սարգս Զրօրգարին, յատուկ շարականներով պիտի նշուի լիշտակը մէծ Սուրբին։

Ներկաները՝ արարողութեան յատուկ գրքուներով կրնան մաս-

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՏԵՐ ԶԱՒԵՆ Ա. ՔՐՆՅ. ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

»STUDIES IN ARMENIAN CHURCH ORIGIN, DOCTRIN, WORSHIP« (2007)

Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան թեմի Ազգային Առաջնորդարանի արտօնութեամբ, եւ Դաւիթ եւ Մարկարեթ Մկրոպլեանի մեկնատութեամբ լոյս տեսած «ՈՒՍՈՒԿՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ» ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՑ ՍԱԳՄԱՆ, ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ եւ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆՔ երկը՝ Տէր Զաւէն Ա. ՔՀՆՅ. Արգումանեանին աշխատասիրութիւնն է, զոր ձօնած է իր ողբացեալ մօր, Տիրամայր Սրբունի Արգումանեանի անմեռ լիշտակալին։

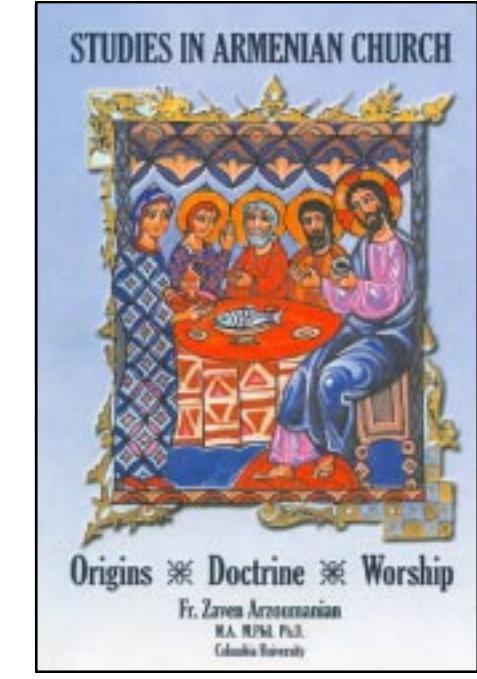
120 էջերէ բաղկացած ներկայ հրատարակութիւնը, ինչպէս ցոյց կուտայ անոր խորագիրը, իր մէջ կ'ամփոփէ հեղինակին Արեւելեան Քանատայի եւ Հիւս. Ամերիկայի Արեւմտեան Առաջնորդարաններու կողմէ կազմակերպուած գիտաժողովներուն (symposium) ներկայացուցած եւ հայ մամուլի մէջ լոյս ընծայած թուով տասնընթեց անգերէնը, իւ վեց հայերէն լեզուներով գրած ուսումնամիրական յօդուածները, որոնք գիտական քննարկման կ'արժանացնեն։ հայ եկեղեցւոյ Ծագումը, Վարդապետութիւնը եւ Պաշտամունքը։

ԳՐԻԳՈՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻ «ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ» »ՍԻՐՈՅ ԵՒ ԿԱՐՈՏԻ ԵՐԳԵՐ« (2007)

Գրիգոր Գրիգորեանի «Բանաստեղծութիւններ» եւ ժողովրդական Զրոյցներ» հաւաքածոն լոյս է ընծայուած է 2007թ. Կէնտէյլ: 117 մեծադիր էջերէ բաղկացած այս երկը, հեղինակը նուիրած է իր «Անզուգական դասեր Քլարիս Գրիգորեանի լիշտակակին։

«Սիրոյ եւ Կարօտի երգեր» բաժնի մէջ, Գրիգոր Գրիգորեան կ'երգէ զաւկի սէրը, իր գիւղին կարօտը, հայ լեզուն, իր հայրենիքի անհաւասար մաքուր օդն ու քաղցր ջուրը, մեր ազգի անշէջ լոյս Հայ Դպրոցը եւ սէրը մարդու։

«Ժողովրդական Զրոյցներ»ու մէջ, Գրիգոր Գրիգորեան կեանքի փորձառութիւններէն քաղած գործնական թելադրականութիւն մը կը հայթայիթ ընթերցողին։ «Գիւղացու եւ Քաղաքացու վէճը», «Զաղացանն ու Դեւը», «Նուագին ու Օձը», ինչպէս եւ «Հին Շէսեր»։

Իր յառաջաբան խօսքին մէջ, Հեղինակը դիմել կու տայ, թէ այս երկը պիտի օգնէ բոլոր անոնց, որոնք «կը վագիաքին աւելի լաւ ճանչնալ Հայաստանեաց Առաքելական Մայր Եկեղեցին, որ ողնամիւնը կը կազմէ հայ ժողովուրդին, 1700 տարիներէ իվեր...»։

ԳՐԻԳՈՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՍԻՐՈՅ ԵՒ ԿԱՐՈՏԻ ԵՐԳԵՐ

Համաստեղութիւններ և ժողովրդական զույցներ

2007թ.

Մ. Նահանջման-Գիլբերտ

Ժողովրդական զրոյցներու ընդէջն էր հանէ բարոյական հետեւութիւններ։

ՅՈՎՈՅ Ա. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՇԱՏԱԿԱՆ ՍԱԽԱՎԱՐԱԿԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԴԳԵՍ ՀԱՅԱԶԱՐԱԿԱՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ ԵՐԵԿՈՅ

ԾՆՆԴԵԱՆ 75-ԱՄԵԱԿԻ առիթով

Կազմակերպութեամբ՝ Համագաղութային ոգեկոչնան յանձնախունբի Տեղի կ'ունենայ Կիրակի, 13 Յունուար, 2008ին երեկոյեան ժամը 6:00ին ԹՄՄ Պէշկէօթիւրեան կեդրոնին սրահը 1901 N. Allen Ave.5 Altadena CA

Խօսք պիտի առնեն
Փրոֆ. Օշին Քէշիշեան
Տօքք. Յարութիւրեան Սաղրեան
Դոկտ. Մինաս Գոճացէան

Գեղարուեստական յայտագիր

Սուտքը ազատ

ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՐՔՍ ՆՈՒԻՐԵԼՈՒ ԱՌԻԹՈՎ

Բ. ԿՈՐԻԻՆ

Հարազատի եւ ծննդավայրի կարուր ինձ ԱՄՆ-ից ձգել էր դէպի թեհրան: Հանդիպման եւ այցելութեան ծրագիր էի նախատեսել շատերի հետ, որոնց շարքի առաջնահերթ տեղը յատկացրել էի գերաշնորհ Սեպտեմբերի հանդիպելու: Հաս համաձայնեցուած ժամադրութեան Չորեքշաբթի ժամը 11-ին, 7 Մարտի 2007 թիւ Սրբազնի գրասեննակումն էի: Շատ ուրախ էի, որ շուրջ երեք տարիների հեռաւորութիւնից յետոյ դարձեալ հանդիպում եմ Սրբազնի գրասեննակումն եմ լինում, նախքան ԱՄՆ մեկնելս տարբեր առիթներով եղել եմ այստեղ: Գրասեննակի կահաւորումը զրեթէ փոխուած չէր, նոյն արուեստի պաստառները եւ արձանները, միայն իր գրասեննակի վրայ նկատելի էր բաւական թղթածրաբներ, նամակներ, թերթեր եւ համակարգիչ, իսկ գրասեննակի առջեւը սեղանիկի վրայ շարուած էին հրատարակուած ստուար էջերով գրքեր, որոնք ուշադրութիւն էին գրաւում եւ հետեւութիւններ արուում սրբազնի բազմազբաղ լինելու մասին:

Կարծ հարց ու փորձից յետոյ խոնարհաբար իրեն եմ նուիրում իմ առաջին գիրքը, երախայրիքս՝ «Մեր կեանքի ուղին դէպի» խորագրով, իրեն ցոյց տալով մէկ գրութիւնս, որի ներշնչանքն էր հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հատուածներ ու դարձեալ մի ուրիշ էջ եւ շարունակ իմ ժիշողութեան մատեանը ետ թերթուել սկսեց դէպի 2000 թուականը, ուր Սրբազնը ոտք դրեց թեհրան որպէս առաջնորդ հոգելոյս Արտակ սրբազնի վախճանումից յետոյ: Այն ատեն կիսով մազերը ճերմակած էին, սակայն այս նազած տեսայ ճեպ- ճերմակած, համոզուած եմ ներկայ ժամանակների պայմանները՝ արտագոլթ եւ այլն մտահոգում են Սրբազն հօր, այդուհանդերձ նա ժրաշանութեամբ առաջնորդում է համայնքը աշխուժութիւն տեղեղով պազային կեանքում:

Ես հոգեպէս ուրախացել էի, որ իմ դպրեվանքի արժանաւոր դասընկերներից մէկը ընտրուել է մեր համայնքի առաջնորդը, ինձ համար պարծանք էր: Նաեւ մտապատկերում ժապաւէնի պէս պատկերուեց Սրբազնի անդրանիկ այցելութիւնը թարգմանչաց տօնի առթիւ» Անիստիու Մարիամ « տղայոց դպրոցին, ուր դասաւանդում էի: Իշխանավայել դիմաւուրութեան կատարուեց, աշակերտում էր աշխատանքը առաջնորդում է համայնքը աշխուժութիւն տեղեղով պազային կեանքում:

ւաշող օր, երկինքը լազուր, օդը գարնանային, երբ Սրբազնը, ուսուցիչներով շրջապատուած, անցաւ բարձրախօսի մօտ եւ համախմբութեան ծրագիր էի նախատեսել շատերի հետ, որոնց շարքի առաջնահերթ տեղը յատկացրել էի գերաշնորհ Սեպտեմբերի հանդիպելու: Հաս համաձայնեցուած ժամադրութեան ծամադրութիւն Չորեքշաբթի ժամը 11-ին, 7 Մարտի 2007 թիւ Սրբազնի գրասեննակումն էի: Շատ ուրախ էի, որ շուրջ երեք տարիների հեռաւորութիւնից յետոյ դարձեալ հանդիպում եմ Սրբազնի գրասեննակումն եմ լինում, նախքան ԱՄՆ մեկնելս տարբեր առիթներով այստեղ: Գրասեննակի կահաւորումը զրեթէ փոխուած չէր, նոյն արուեստի պաստառները եւ արձանները, միայն իր գրասեննակի վրայ նկատելի էր բաւական թղթածրաբներ, նամակներ, թերթեր եւ համակարգիչ, իսկ գրասեննակի առջեւը սեղանիկի վրայ շարուած էին հրատարակուած ստուար էջերով գրքեր, որոնք ուշադրութիւն էին գրաւում եւ հետեւութիւններ արուում սրբազնի բազմազբաղ լինելու մասին:

Կարծ հարց ու փորձից յետոյ խոնարհաբար իրեն եմ նուիրում իմ առաջին գիրքը, երախայրիքս՝ «Մեր կեանքի ուղին դէպի» խորագրով, իրեն ցոյց տալով մէկ գրութիւնս, որի ներշնչանքն էր հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշակութային եւ հոգեւոր արժէքներին եւ իրենց կեանքը լիցքաւորեն ամբողջական հայրենիքի տեսիլքով»: Մինչ Սրբազնը խորացած գրքի մէջ՝ թերթատելով մտքի մէջ կը կարդար էջերից հանդիսացել իր կարեւոր խօսքերից մի պարբերութիւն ըստ հետեւեալի՝ «Արդարեւ իմ կոչն է իմ սիրելի ժողովրդին, որ առաւելադոյն չափով կառչեն իրենց եկեղեցուն, լեզուին, մշա

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴՅԱՌ ՊԵՏՔ ՈՒԽԻ ՍԻՐՈՅ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ

ՎԱՐԴԱՆ ԱԼ. ՔՃՆՅ. ՏԻՒԼԿԵՐԵԱՆ

Երկնասալաց կառուցի մը՝ առաջին ամրանիստ յենարանն է ՀԻՄԼ:

Իրողութիւն մըն է, որ բոլորը գիտեն, եւ սակած, բոլորը կը մոռնան:

Ուրեմն, եթէ բազմայարկանի շինութեան մը ամրութիւնը իր հիմն է, կրնանք վստահօրէն ըսել, որ ժողովուրդի մը գոյութեան եւ միամսնականութեան յարատեռում տուող պղղակը, Մէրն է:

Այս երկու պարագաներուն ալ՝ ճշմարտութիւնը ոչ մէկ տարակարծութեան տեղ չի թողուր:

Հայ մը, որ Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի գրոց գիտով կը հպարտանայ, չի կրնար անտեսել ու չխօսիլ հայ մեծասքանչ լեզուն:

Հայ մը, որ լաւ կը ճանչնայ ու կը կարդայ դրուատալից պատմութիւնը իր տաղանդաշատ մեծութիւններուն, չի կրնար ուրանալ իր սոհմացին ծագումէն ու ցեղալին առանձնայատկութիւններէն:

Եթէ հայրենի ժողովուրդին համար կրնանք ըսել, որ հարիւր սոկոսով միաձոյլ հայ են, սիսալ պիտի ըլլար արտաշխարհի հայութեան համար ըսել նոյն բանը:

Ազգակեր վտանգները միշտ ալ կու գան ներսէն, ներքին եսական դիրքատրումներէն, քաղաքական սկզբունքներու ժխտումէն:

Դժբախտաբար, այս վերջին տասնամեակներուն, յատկապէս զաղթաշխարհի հայութիւնը, հիւրընկալ երկիրներու սովորութիւններէն հրապուրուած, զգալիօրէն հետացաւական եւ լե-

զուն տժգունեցաւ ու տարականոն շեղումներու ենթարկուեցաւ, կարգ մը հոգեւորովաններու քմահաճ կարգադրութիւններու հետեւանքով:

Եթէ մեր նորագոյն սերունդին հաւատքը ազգայնօրէն պիտի չճառագայթէ եւ անոր հոգին շողարձակում պիտի չտայ իր ազգային ինքնութեան, շատ շուտ հայապահպանութեան ամրոցները պիտի խախտին ու կարելի պիտի չըլլայ կասեցնել այլամերումին յառաջխաղանքը, որմէ առաջին տուժողը կ'ըլլայ եկեղեցին եւ հայ հաւատացեալներու հօտը:

Այս դժուար ու շփոթ ժամանակներուն, գրեթէ ամէն իր եսական ըմբռնութեան համաձայն իւրայատուկ ժամը գտած է ու կը քայէ անստարբեր ու աննպատակ:

Կ'ուզէ ու կ'ընէ, ինչ որ իր շահը կը պահանջէ: Հոգ չ'ըներ, թէ այդ շահը՝ ի մշակս եւ ուրկէ կու զայ, մաքո՞ւր ծորակներէ կամ պղտոր:

* * *

Քրիստոնեայ աշխարհի եռանդուն քարոզիչները երկու հազար տարի, հակառակ կատաղի հալածանքներու, պայքարեցան քաղաքակիրթ աշխարհը մը ատեղծելու; Բայց չաղողեցան Աւետարանական ճշմարտութիւններով ջահաւորէլ արդարութեան եւ խաղաղութեան ծարաւի հոգիները:

Գիտենք, որ մեծ ու աստուածահանգ գործերը անսպառ համբերութիւն եւ զոհողութիւն կը պահանջն ու միաժամանակ ֆիզիկական տառապանք, նուածելու համար առաջինութեան արեւափառ կատարները....:

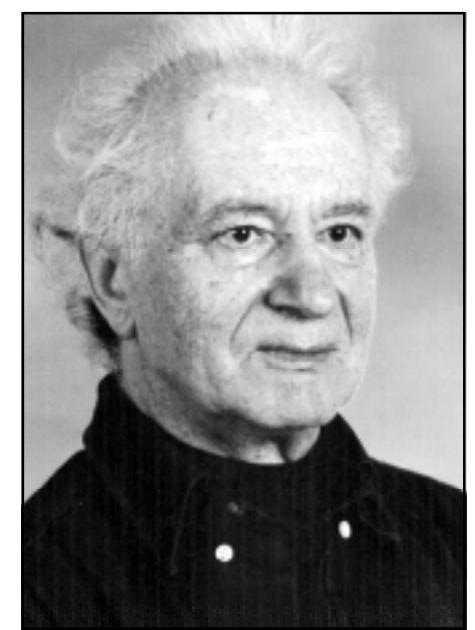
ԻՐԱՆԱՐԱՅ ՄԵԾԱՐԱՍԲԱԻ ԳԻՏԱԿԱՆ՝
ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՐԱԿԱՆ ՄԱՐԶ

Բ.Լ.

Նոյեմբեր 16, 2007, Ֆրանսայի Ստրասբուրգ քաղաքում մահացել է իրանահայ վաստակաւոր գիտնական, միջազգային համբաւի տիրացած, համալսարանի դասախոս փրոքեսոր Վազգէն Յովհաննիսեանը:

Հանգուցեալը ծնուել էր 1926 թուին, իրանի Ղազուին քաղաքում, Յովհաննիսեան բազմանդամ ընտանիքի յարկի տակ: Նախնական կրթութիւնը ստացել էր Ղազուինի «Շահփուր» եւ «Փահլաւի» դպրոցներում, իսկ միջնակարգը գերազանց նիշերով Թեհրանի առաջնակարգ «Ալբորզ» կրթական նախարարութեան կողմից ուղարկւում է ֆրանսա, որտեղ Փարիզի Սորբոնի համալսարանում հետեւում է մաթեմաթիկային ճիշտին, աւարտում եւ ստանուած է դոկտորացիա աստիճան: Հրատարակում է բազմաթիւ գրքեր: Գիտական հանդէսներում ստորագրում է մաթեմաթիկային առնչուող հարիւրաւոր յօդուածներ, գիտական նորանոր տեսութիւններ ներկայացնելով ամենուր: Վերադառնալով իրան, 2-3 տարի դասաւանդում է Թեհրանի պետական համալսարանում, ապա հրաւիրում է ֆրանսա եւ որպէս մաթեմաթիկայի բաժանում ի մասնագիտ, աշխատանքի է անցնում Ստրասբուրկի գիտական համալ-

բայց մեղքին բռնակալը, որ զահակալած է գրեթէ ամէն մարդու հոգին մէջ, անընդհատ կը գործէ, որ համաձարակի տարածք տայ իր հակա-Աւստուած չարագործութիւն-

սարանում:

Մեծանուն գիտնական Վազգէն Յովհաննիսեանը սերտ կապեր է հաստատում Հայաստանի մաթեմաթիկոսների հետ, իր գիտական աշխատութիւնները ներկայացնելով հայրենի գիտնականներին եւ մաթեմաթիկայի աշխատակիցներին:

Վազգէն Յովհաննիսեանի մասն գիտական աշխարհը եւ հայ ժողովուրդը անփոխարինելի եւ ծանր կորուստ կրեցին:

Ցարգանք իր վաստակին եւ լիշտակին:

Ներուն:

Սեւ ուժերու այս մարտահրաւէրին դէմ հաւատացեալ պայքարողէ

Շար. թէ 19

COME IN AND
ENJOY
OUR PATIO
AND THE
FINEST
SHISA
“HOOKAH”

CATERING FOR ALL OCCASION

FAMILY ENTERTAINMENT
BANQUET HALL
EVERY
FRIDAY ~ & ~ SATURDAY
NIGHT
INTERNATIONAL ~ ARABIC
CALL FOR RESERVATION

MOUHAMAD SALEM
& HIS BAND ~ VARTAN / NAZO & AMIR

910~E.MAIN ST, ALHAMBRA, CA.
TEL 626-281-1006 626-587-1048
FAX 626-281-3641

BELLY~DANCING

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀԱԽՄԱՏԱՆԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՂԱՄԱՐԴԿԱՆՑ 68-ՐԴ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆԸ

Տիգրան Պետ-
րոսեանի անուան շախ-
մատի տանը մեկնարկեց
շախմատի Հայաստանի
տղամարդկանց 68-րդ
առաջնութիւնը, որին
մասնակցում են 13
շախմատիստներ: Սովոր-
աբար մեկնարկալին
սուրերում գերազուում
են ոչ-ոքիները, սակայն
կայացած 6 պար-
տիաներից 4-ում ար-

դիւնաւէտ ելք գրանցուեց: Կենտրոնական էր համարուում կարէն Ասրեան
եւ Սմբատ Լպուտեան հանդիպուումը, սակայն հաւաքականուում միասին
հանդէս եկող գրուայստերները առանձնապէս չքայքայցին միմեանց
նեարդերը եւ գրանցուեց խաղաղ ելք:

Մէկայլ կենտրոնական մրցավէճուում հանդիպեցին Տիգրան Պետրոսեանը
եւ Աշոտ Անաստասեանը: Երիտասարդ Պետրոսեանը սպիտակներով
առաւելութեան հասաւ անհամեմատ փորձառու Անսատանեանի նկատմամաժը,
որը Հայաստանի հնգակի ախոյեան է: Առաջնութեան ֆաւորիտների
թուին դատուղ Արտաշէս Մինասեանը նոյնպէս սպիտակներով պարտութեան
մատնեց հաւաքականի մարզիչ Տիգրան Նալբանդեանին: Պարտութիւն
կրեց նաեւ կանանց հաւաքականի մարզիչ Արմէն Եղիզարեանը, որը
սեւերով անյաջողութեան մատնուեց Արա Մինասեանի պարտիայում:

Պատանի շախմատիստ Սամուէլ Տէր-Մահակեանը, որը ամենացածր
վարկանիշ ունեցող մասնակիցն է, նշելով իր նորածուուը ուժեղագոյնների
պայքարում յաղթեց մէկ այլ երիտասարդ շախմատիստ Լեւոն Բաբուջեանի:
Եւ վերջապէս Զաւէն Անդրէասեան եւ Արման Փաշիկեան պարտիայում
դրանցուեց ոչ-ոքի:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՈՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 for USA

* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.

* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State:----- Zip Code:-----

Country: -----

Tel :----- Fax :-----

Հայ Թելեժամը կը Վերադառնայ 18ը Ալիքի Վրայ
Ոչ թէ մէկ, ոչ թէ 2, ոչ թէ 3 ժամ այլ Օրուան 24 ժամերը

Շաբաթը 7 օր անվնար

Հարկ չկայ բաժանորդագրուելու - 40 Ցաւելեալ ալիքներ

Ցաւելեալ տեղեկութիւններու համար դիմել
Հայկական Թելեժամ (818) 982-2400

The Armenian Teletime Is Back On Channel 18

Not 1 Hour, Not 2 Hours, Not 3 Hours But 24 Hours Per Day

7 Days Per Week, Free

No Subscription Fee - Plus 40 Additional Channels

For info call The Armenian Channel (818) 982-2400

»ՄԻԿԱՆ« ԱՌԱՋԻՆԸ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ

Փութպոլի պատմութեան եւ վիճակագրութեան միջազգային
ֆեղերացիան հրապարակել է համաշխարհային փութպոլի լաւագոյն 350
ակումբների վարկանշչային աղիւսակը, որում կրկին տեղ են գտել 3
հայկական ակումբներ: Աշտարակի «Միկան» 73 միաւորով շարունակում
է ընթանալ 252-րդ հորիզոնականում: Հայաստանի անփոփոխ ախոյեան
«Փիւնիկը», որքան էլ տարօրինակ է, գտնում է 281-րդ տեղում, մինչդեռ
«Փիւնիկը» վերջին տարիներին անհամեմատ յաջող է հանդէս եկել, քան
«Միկան»:

Վերջինս ախոյեանին շրջանցել է նախորդ ամառ ՈՒԵՖԱ-ի գաւաթի
խաղարկութիւնում տօնած 2 յաղթանակների շնորհիւ, իսկ «Փիւնիկը»
Ախոյեանների լիգայում ընդամէնը յաղթանակ էր տարել: Հայաստանի
փոխ-ախոյեան «Բանանցը» ընթանում 328-րդ տեղում: Նախկին ԽՍՀՄ
երկրներից ամենաշատ ներկայացուցիչ յուցակում ունի Ռուսաստանը՝ 6
թիմ, որին 5 ակումբներով յաջորդում է Ուկրաինան: Հայաստանը,
Մոլդովան եւ Ռուբեկստանը ունեն 3-ական ակումբ:

Վարկանիշային աղիւսակը շարունակում է գլխաւորել սպանական
«Սեւիլիան», որին յաջորդում են «Մանչեսթեր Յունայթենը»,
«Միլանը», «Չելսին», «Մանչեսթը», «Բոկա Խունիորս», «Ինտերը»,
«Լիվերպուլը», «Ռոման», «Ամերիկան»:

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՖՈՒԹՈՊՈԼ

ՄՊԱՆԻՈՅ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆ

Սպանիայի ֆութապոլի առաջնութեան 18-րդ համգրուանի մրցումներուն
արդիւնքները

Ռասինկ - Արլեք. Պիլապաօ	1-0
Ռէալ Մատրիտ - Սարակոսա	2-0
Վալենսիա - Լեվանթէ	0-0
Տեֆ. Բորունա - Արլեք. Մատրիտ	0-3
Եսփանիոլ - Վիլապարեալ	3-0
Շուէլվա - Ալմերիա	1-1
Ռէալ Սուրսիա - Օսասունա	2-0
Մայորդա - Պարսելոնա	1-5
Սեւիլլա - Ռէալ Պարիս	3-0
Կերաֆէ - Ռէալ Վայատոլիտ	0-3

Առաջատար խումբերու դասաւորումը

Ռէալ Մատրիտ	18	14	2	2	39-14	44
Պարսելոնա	18	11	4	3	37-14	37
Եսփանիոլ	18	10	6	2	29-19	36
Արլեք. Մատրիտ	18	10	4	4	34-19	34
Վիլապարեալ	18	10	2	6	30-27	32
Ռասինկ	18	8	5	5	18-19	29
Վալենսիա	18	8	3	7	22-28	27

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ»

ՇԵՌՈՒՏԱՏԵՍԻԼԻ ՅԱՅՏԱԳԻՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑԸ

CHARTER CABLE 26-ՐԴ ԿԱՅԱՆ

(ԿԼԻՆՏԵՅԼ, ՊԵՐՊԵԼ, ԼԱ ԲՐԵՍՆԹԱ)

ՀԻՆԳՉԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑԸ 10:00-11:00

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Հիպնոսարուժութեան կեղրու
դեկավարութեամբ՝ Փորձառու բժիշկ

Արթին Սալբանի

Փասատինայի մէջ

Ամէն օր՝ առաւօտեան ժամը 10:00-ին

մինչեւ կ. թ. ժամը 3:00

Հասկէ 1060 N. Allen Ave. 2nd floor Unit E

Pasadena CA 91104

Հեռախոս (818) 434-8118

միայն ժամադրութեամբ

«Միտք մարմնի վրայ» բուլացման (relaxation) միջոցաւ
կը դարմանուիին.

-Մարմնային բրոնիկ հիւանդութիւններ, արեան
գերմննշում, շաբարախտ, ազմա, եւայն:

- Մոլութիւններ - սիկարեք, ալֆոլ, թմրադեղեր, եւայն:

- Հոգեկան տագնապներ - անձկութիւն,

ընկնաւածութիւն, վախ, անբնութիւն, եւայն:

- Մանուկներու յատուկ վիճակներ -ADD, գիշերային մէզ,

եղունգի կրծում, եւայն:

- Ուսումնական եւ սրորդային բարելաւում

Դիմեցք Բժ. Դավիթ Դալթեանին

**Բժ. Դավիթ Դալթեանը կը սեպուի LAPBAND-ի լաւագոյն
մասնագետ ռահվիրան որևէ ունի եզակի փորձարութիւնը
Եւ՝ իբրեւ մասնագետ Եւ՝ իբրեւ LapBand կրող անձ:**

David G. Davtyan M.D., FACS, FICS,
Board Certified - American Board of Surgery, American Board of Bariatric Medicine
American Society for Metabolic and Bariatric Surgeons

**110 Ֆունդ կշիռ
կորսացնեն վերջ սկսեցի
ինքանքս բոլորովին
նոր անձ մը պեսնալ:**

**LapBand-ը եղաւ
կեսնքին փրկութիւնը:
-- Տանիս Պ.**

**114 Ֆունդ կշիռ կորսացներ եւ հազուսպեղենի
22 չափեն 4 չափին իջնալը, կեսնքին ամենեն յաճելի երևոյթներեն մին եղած է, ԲԱՅՑ
միայն մէկ ափսոսանք ունիմ՝ երանի ակլի
կանուխեն LapBand ըլլայի:
-- Ռինա Ք.**

Յիշեցէք՝

Եթէ հոգնած էք նիհարնալու միջոցներ փորձելեն եւ որոնելեն

Եթէ հոգնած էք չնիհարնալու յուսախարութենեն

Եթէ կ'ուզէք՝ ՆԻՇԱՐՆԱԼ ԱՐԱԳ եւ ԸՆԴՄԻՇՏ

Եթէ կ'ուզէք՝ ըլլալ ԱՌ-ՈՂՋ եւ ԳԵՂԵՑԻԿ

Դիմեցէք Բժ. Դավիթ Դալթեանին

BEVERLY HILLS OFFICE
11847 Wilshire Blvd., Suite 200
Los Angeles, CA 90025
(310) 500-3750

GLENDALE OFFICE
1141 N. Brand Blvd., Suite 300
Glendale, CA 91202
(818) 546-1500

www.LapBandLA.com
www.NewHopeToday.com
Info@NewHopeToday.com